

Tolle Belege

Uitgave van Semper Floreat, de oudleerlingenvereniging van het Erasmiaans Gymnasium, verschijnt twee keer per jaar

IN DIT NUMMER:

Marloes Jager

Met Gymnasium-diploma op zak naar het conservatorium

4

Simone Riksman

Het lelijke eendje groeide uit tot een pracht van een lyrische sopraan

8

Schoolbands

Uit de plakboeken van Funktion en Fobo

12

Er zit muziek in!

Naar het Erasmiaans ga je om klassiek onderwijs te volgen en als voorbereiding op een studie. Het kan zijn dat je naast een goed stel hersens over andere talenten beschikt. In deze muziek-special gaat de Tolle Belege op zoek naar muzikaal talent van heden en verleden.

Als eerste laten we de rector aan het woord, die de huidige stand van zaken kan belichten. Hij schreef een verslag van de M&D avond. Deze Muziek & Declamatie avond kent een lange traditie en brengt talenten voor het voetlicht. Dit jaar werd de editie gewonnen door Reems van de Linden en Guus Wits met hun Drumbattle.

Paul Scharff: Het Erasmiaans telt veel leerlingen met muzikale talenten. Niet moeilijk dus om elk jaar een spetterend programma te presenteren aan een volle aula. Muziek en Declamatie, met recht voor elk wat wils: bandjes, ballet, poëzie, harp, piano, gedichten, de ukelele, Othello in tien minuten en als terechte winnaar dit jaar het drumduo Reems & Guus met een komische noot door vijfde klasser Mitchel v.d. Hoef op synthesizer. Reems en Guus beiden in de vierde klas (4D en 4B) en ook voor de vierde keer M&D deelnemers.

Guus begon in groep 5 van basisschool De Mare keurig met blokfluit maar wilde na verloop van tijd wat heftigers. Zijn ouders stalden een drumstel op zijn kamer, verbanden het begrijpelijkerwijze na verloop van tijd naar de schuur, dus Guus kon zijn gang gaan. Elke week oefenen bij de SKVR, nog steeds. Hij speelt er in een orkest en leert al doende bij.

Reems zat op de Rudolf Steiner basisschool en vond het niet onverstandig om naast het dodelijk saaie euritmie af en toe wat minder harmonieus te keer te gaan. Eerst met veel plezier de jambee, maar ja ... één trommel is er per slot van rekening maar één. Een heus drumstel was het logische gevolg. Op zolder met een af en toe protesterende zus maar de broeder/zusterliefde overwint uiteindelijk de beat, en anders brengen oordopjes uitkomst. Ook muzikaal groot gegroeid op de SKVR, op een andere locatie dan die van Guus. Daarna les van

vervolg op: PAGINA 2

EN VERDER:	Remix: Het vervolg op M&D	2
	The Books en de Speyksessies	3
	Beauty & Brains: Eva Brouwer	7
	Anja Wessels: Na de X-Factor	10
	Sander Sittig: De kleine pianoman	11
	Joost J. de Man: Platenpoetser	13
	Saskia Ebeli: Filmmuziek	14
	Eppo van Veldhuizen: M&D	18
	Semper Floreat: Idus en Ebru	19

praefatio

Onze eigen muziek

Ik zat in de jaren zestig op school. Om precies te zijn van 1967 tot 1973. In 1970 vond het legendarische popfestival plaats in Kralingen. We kropen onder de hekken door en wisten niet wat we hoorden en zagen. Op het Erasmiaans organiseerde de 'kleine bond' de muziek- & declamatieavonden. Ook prachtig maar heel anders. Onze wereld was in verwarring en bleef voorlopig in verwarring. Maar één ding bleef heel helder: we hadden onze eigen muziek. Earth & Fire met Jerney Kaagman in

een zwart strak leren pak met diep décolleté op de Kerstbondsavond van 1972 in de Golden Ballroom van het Hilton Hotel. Een jaar later een andere Top40-bestormer: Rob Hoeke. Met 9 vingers aan het klavier speelde hij zijn onnavolgbare popversies van de boogie woogie.

Muziek werd iets van ons en niet van onze ouders. Zoals ook de blauwe blazer, grijze broek en de gelijke instappers werden vervangen door trui, spijkerbroek en Clarks. Onvergetelijk waren de jongens

die gezeten op de treden van de grote trap hun protestsongs brachten tegen de oorlog in Vietnam. In dumpjassen en met rijglaarzen aan. Het ritme van ons leven veranderde de muziek en de muziek veranderde het ritme van ons leven.

Een ander nieuw fenomeen deed zijn intrede: de musical. De buitengewoon inspirerende en actieve classicus Draaisma stortte zich niet alleen op Griekse blijspelen maar ook op musicals voor de lagere

klassen. Onmiskenbaar ging dit enigszins ten koste van piano, viool, dwarsfluit en hobo. Op het prikbord beneden in de hal gaven keurige ouders aan dit een teleurstellende ontwikkeling te vinden. Daar bleef het dan verder bij. Want één ding was duidelijk: rock 'n' roll, beat, rhythm-and-blues en pop hadden definitief bezit genomen van ons leven.

door **KLAAS TASELAAR**

Op mijn achtste ben ik in de muziek gegaan. Je kunt niet jong genoeg beginnen. Samen met Dorien volgde ik de blokfluitlessen van de heer Sint-Maartensdijk en sindsdien kan ik noten lezen en het Wilhelmus produceren. Op de blokfluit.

Over muziek gaat dit vijfde nummer van de Tolle Belege nieuwe stijl. We zijn er nog elke keer in geslaagd om een gevarieerd blad te produceren en hebben er veel lol in. Elke keer weer komen we nieuwe Erasmusianen tegen en bij iedereen hoort wel een verhaal. Na vier nummers durfden we de gok aan om een themanummer te maken. Over Erasmusianen en muziek!

Nou is het bij gokken wel zo, dat het ook verkeerd kan uitpakken. Het idee werd vrolijk omarmd, maar bij inventarisatie bleek het favoriete instrument van de oud-Erasmiaan de viool, direct gevolgd door de piano. Niks geen rock 'n roll, groupies of overmatig drugsgebruik. Geen uit de hand gelopen optredens of een TV, die uit het raam van een hotelkamer wordt gesmeten. Ons enthousiasme werd enigszins getemperd. Maar niet lang.

We gingen naar een optreden van Marloes, beluisterden de CD van cellist Paul en draaiden oude opnames van schoolbands en cabaret. Jazz, samples, funk en soul. Dat was een leuk begin. Na wat gezoek kwam er ook een expert in filmmuziek tevoorschijn en uit de oude doos kwam een prachtverhaal over een orgel. Het enthousiasme kwam helemaal terug toen we oog in oog kwamen te staan met een platenpoetsmachine.

Dit themanummer is geen poging om volledig te zijn. Er zijn vast Erasmusianen, die we over het hoofd hebben gezien en in Sydney op de eerste viool van het plaatselijk orkest spelen. Sterker nog, we hebben geen enkele zingende zaag opgenomen in dit nummer. Wel wat pianisten, mooie zangeressen en aan aanstormend talent is ook gedacht. Het is weer gevarieerd geworden.

Dorien van blokfluitlessen heeft ook op het Erasmusiaans gezeten en ik kom haar nog weleens tegen. We kunnen het dan niet laten om het toch even over blokfluiten te hebben en over de talentloosheid, die er bij ons afdroop. Zij heeft er na de blokfluit de brui aangegeven, ik heb nog een trompet en een basgitaar in mijn handen gehad. Zij heeft nu een prima baan en ik schrijf voor de Tolle. Zo komen we allemaal goed terecht. Als redactie zijn we blij dat er ook Erasmusianen zijn, die wel over muzikaal talent beschikken. Zo is ons eerste themanummer toch vol gekomen en gaan we ons beraden op een volgend thema. Maar waarschijnlijk zitten er eerst weer vier themaloze nummers tussen.

hoofdreductie **WALTER BAGHUIS**

colofon

18e jaargang, nummer 1, juni 2011

Tolle Belege is een uitgave van Semper Floreat, de oud-leerlingenvereniging van het Erasmusiaans Gymnasium en verschijnt twee keer per jaar. Oplage: 1.500

Redactie & Bestuur:

Mariëtte Gispens-Pronk
Marjolijn Leibbrandt
Judith Wegman
Kees de Graaff
Klaas Taselaar
Dennis Boddé
Walter Baghuis
Nelleke Hennemann
Charlotte Polak
Joost de Man

Ontwerp en vormgeving

TradeMARC design&layout
www.trademarc.nl

Correspondentieadres:

Semper Floreat p/a
Tankenberg 140
2905 RC Capelle aan den IJssel
Bankrekeningnummer:
2150276 t.n.v. Semper Floreat
De contributie bedraagt € 15 per jaar
of € 10 voor studenten (max. 5 jaar)

Opmerkingen/reacties/ rectificaties/kopij:

administratie@semper-floreat.nl

Remix

Op zoek naar leuke invalshoeken voor ons themanummer komen we in contact met Meng Li. Deze enthousiaste oud-leerling blijkt wel wat op zijn geweten te hebben en graag willen we weten wat hij daar nog van terug kan halen. Meng is wel zo netjes om aan te geven dat hij niet alleen maar ook Carina Weerdenburg verantwoordelijk was voor de opvolger van de Muziek- en Declamatieavonden, Remix.

Wat was Remix?

MENG: Remix was een muziekavond op het Erasmusiaans die meerdere keren per jaar werd gehouden. Het was de opvolger van de muziek- en declamatieavonden (M&D) die op het Erasmusiaans werden georganiseerd. Omdat de avonden destijds kampten met matige opkomst en een overdreven grote nadruk op klassieke muziek, besloten we het een frisse nieuwe jas te geven met meer eigentijdse muziek en de gloednieuwe naam Remix. Het 675-jarig lustrum en steun van de sectie muziek presenteerden een mooi uitgangspunt. Daarbij waren Carina Weerdenburg en ik als leerlingen betrokken en natuurlijk de toenmalige muziekdocenten. Het werd een succes en de avonden trokken veel bandjes en een jonger publiek. Natuurlijk bleef er wel plaats voor kort theater en - het is immers het Erasmusiaans - was klassiek ook zeker niet afwezig. Remix was muziek op het Erasmusiaans in een frisse, soms ietwat brutale jas.

CARINA: Remix was een terugkerend driemaandelijks multidisciplinair festival dat na het eerste jaar werd omgedoopt tot: Remix: Dance, Music, Drama. Het was een initiatief van Meng Li en mij naar aanleiding van het vieren van het 135e lustrum, het 675jarig bestaan van het Erasmusiaans. Eens in de drie maanden vonden er verschillende workshops door de school heen plaats, waaronder bijvoorbeeld een stijldansworkshop, muziekmix workshop. De aula werd 's avonds omgetoverd tot een podium waarbij Remix in de breedste zin van het woord, de leidraad was voor de presentaties. Klassieke muziek gemixt met hiphop, korte tienminutenteksten uit klassieke tragedies, zangoptredens van docenten en leerlingen samen waren voorbeelden uit het curriculum dat in die jaren naar voren is gekomen. Het vormen van creatieve samenwerkingsverbanden tussen verschillende mensen betrokken bij de school, het leren van elkaar en het overstijgen van vastgelegde disciplines was het uitgangspunt van het Remixproject.

Wat is er van jullie terechtgekomen?

MENG: Ik ben nu bezig mijn rechtenstudie aan de EUR af te ronden. Tijdens mijn laatste jaar of twee op het Erasmusiaans heb ik nog een tijdje met vrienden feesten georganiseerd in een club, maar tegenwoordig doe ik niet veel meer met muziek. Ben er wel veel mee bezig, maar vooral luisterend. Al zit ik wel weer een tijdje te denken om de draaitafels uit de mottenballen te halen, haha. Wie weet...

vervolg van: **DE VOORPAGINA**

Cesar Zuidewijk op de drumschool en sinds een tijdje in een band. "Youtube met I want to drum is een mooie leermeester".

En toen, vier jaar geleden bij toeval samen in een eerste klas op het Erasmusiaans. Reems over Guus: "Ik zag hem met zijn vingers op zijn tafel trommelen en dacht: 'Dat is er één!' We trokken de stoute schoenen aan en deden mee aan wat toen de Remix-avond heette. Wat waren we braaf: een keurig muzikaal duet voor drums. We wilden vooral geen foutje maken en waren natuurlijk schattig als eerste klassers die dat durfden." Elk jaar kwam er een beetje meer show bij. Volgend jaar gaan ze helemaal los. Het instrument is niet altijd even handig. Op school staat maar één drumstel. Gelukkig hoefden ze de laatste twee jaar geen auditie meer te doen. Scheelt een hoop gesleep. Alleen op de dag van de voorstelling komen de beide drumstellen mee van huis.

"We maken van te voren een plan. We gaan naast elkaar zitten, drummen kleine stukjes bekende muziek op tafel of bovenbeen en schrijven een soort storyboard. We begrijpen elkaar, geven elk onderdeelje een naam, maken tekeningetjes en zo ontstaat langzamerhand een geheel. De interactie tussen de twee drums is het belangrijkste. Een soort vraag-antwoord of een wedstrijd

CARINA: Momenteel ben ik afgestudeerd Arbeids- en Organisatie Psycholoog aan de Universiteit Utrecht en heb ik een baan als psycholoog trainer in de zorg. Daarnaast ben ik al een aantal jaren actief als regisseur in theatervoorstellingen, waarvan ik met mijn eerste voorstelling "Een Oosterse Nacht" debuteerde op het Erasmusiaans Gymnasium. Hier is mijn voorliefde voor theater geboren en die is daarna alleen maar gegroeid.

Wat heeft Remix betekend voor het EG?

MENG: Volgens mij worden er nog steeds Remix muziekavonden gehouden op het Erasmusiaans. Dus da's mooi! Ik denk dat we een nieuwe vleug creatieve durf hebben gebracht met de Remix avonden. Ook onze opvolgers hebben die lijn prachtig doorgezet en ik hoop dat ook vandaag nog steeds creatieve leerlingen met lef de Remix avonden tot een unieke ervaring maken op school. Het is een uitgelezen kans iets te leren en te organiseren met muziek. Voor veel leerlingen was het bovendien een mooie gelegenheid meer van zichzelf te laten zien dan alleen degene die je in de klas of op het schoolplein zag of sprak. Zo kwamen we nog eens achter grijze muizen die bijzonder muzikaal getalenteerd waren!

CARINA: Het overstijgen van bestaande vastgelegde disciplines is iets wat ik zowel binnen mijn werk als psycholoog, als binnen mijn werk als regisseur nog steeds als uitgangspunt neem. Ik voel mij als oud-Erasmiaanse nog steeds verbonden met de school omdat mijn ontwikkeling als leerling op de school de voedingsbodem is geweest van de projecten die ik tegenwoordig ook uitvoer.

door **WALTER BAGHUIS**

alhoewel we het dit jaar redelijk rustig gehouden hebben. Er moest natuurlijk wel iets bij om het spannend te maken. Dit jaar lag Mitchel v.d. Hoef verstoep onder een laken bovenop zijn synthesizer tot halverwege de act. Het publiek veerde op toen hij te voorschijn sprong en muzikaal inhaakte."

Willem Venema, voorzitter van de jury en muziek impresario (Borsato, Bauer, you name it..) over de mannen: "Ik zit al heel lang in de muziekwereld maar zo'n act met zoveel kwaliteit heb ik zelden gezien". En vervolgens ging de baksteentrofee (het hoogst haalbare op het Erasmusiaans voor culturele talenten), samen met 100 euro, naar het duo. Vereeuwigd binnen het Erasmusiaans.

En later als jullie groot zijn? Een muziekcarrière? Reems: "Een leuke hobby, meer niet. Ik wil geneeskunde studeren". Guus weet het nog niet: "We zien wel".

Gewoon heel aardige, bescheiden, authentieke jongens. Met een bijzonder talent!

door **RECTOR PAUL SCHARFF**

Oud-Erasmianen geven Rotterdam een nieuw cultureel event

Speyksessies

Speyksessies is ontstaan toen Lennart Pieters, Umeu Bartelds en ik besloten de handen ineen te slaan om een nieuw multidisciplinair kunstpodium in Rotterdam op te zetten. Lennart en ik kennen elkaar via onze studie Kunst- en Cultuurwetenschappen aan de Erasmus Universiteit en hij had al een paar keer Slam/Jam, een soortgelijke avond, in het ROOM Hostel in de Van Vollenhovenstraat georganiseerd. Ik ben hem op een gegeven moment gaan helpen met de productie van Slam/Jam en na een aantal succesvolle edities zijn we gestopt.

door MAURICE WEHRMEIJER

In het voorjaar van 2010 zat Rotterdam wat ons betrof op een cultureel dieptepunt en we zaten dan ook vol met plannen om hier iets aan te veranderen. Tijdens onze zoektocht naar een geschikte locatie ontmoetten we Umeu Bartelds, die ook dichter is en het plan had opgevat om een literaire avond op te zetten. We bundelden onze krachten en Speyksessies was geboren.

Speyksessies vindt iedere twee maanden plaats op zaterdagavond in Galerie Frank Taal, aan de Van Speykstraat in Rotterdam (vandaar de naam). Het is een literaire en muzikale cross-over avond met singer/songwriters, poets, bands en kunstexpositie. Ons doel is om met Speyksessies een intieme setting te creëren waarin de verschillende kunstvormen door een breed publiek kunnen worden ervaren. Elk van de disciplines heeft een gelijkwaardig aandeel in de avond, maar de rode draad is dat er een verhalende kracht van de optredens uitgaat. Nieuw talent krijgt tijdens de sessie de ruimte om hun kunsten te vertonen, en daarnaast zullen er bij iedere editie ook gevestigde namen aanwezig zijn. Gevestigde namen die bij ons hebben opgetreden zijn onder anderen singer/songwriters Esperanzah en Celine Cairo, Nederlands dichtkampioene Najiba Abdellaoui, zangeres Nicole Bus, voormalig stadsdichter Jeroen Naaktgeboren en schrijver Ernest van der Kwast. Voor meer informatie over hen verwijst ik door naar onze website: www.speyksessies.nl, en dan Over Speyksessies > Voorgaande Speyksessies. (Oud)-Erasmianen die bij ons hebben gestaan zijn Roufaida & Pluck, dichter Miguel Santos (echte naam Renato Proper) en natuurlijk Ernest van der Kwast.

Het publiek dat op Speyksessies afkomt is echt heel divers. In het begin moesten we het vooral hebben van vrienden en kennissen, maar inmiddels hebben we een bezoekerskern die nog steeds groeiende is met leeftijden die variëren van 15 tot en met 65 jaar. De laatste paar keren was het zo druk dat we in de toekomst waarschijnlijk rekening moeten gaan houden met een gelimiteerde kaartverkoop.

fotografie: Ben Poster

The Books: Nick Zammuto & Paul de Jong

In Nederland hebben we misschien nog niet veel van ze gehoord, maar in Amerika is The Books een bekende naam. De band bestaat uit twee leden: Nick Zammuto en Paul de Jong. Ze zijn bekend geworden vanwege hun opvallende gebruik van samples. Op de site van Pitchfork, een toonaangevende recensiesite in de VS, kreeg hun debuut uit 2002 het cijfer negen. Ook werd een nummer van The Books, voorzien van vocale ondersteuning van Jose Gonzalez, meegenomen op de benefiet-CD "Dark was the Night" uit 2009. Het nummer heet "Cello song". Op de cello horen we oud-Erasmiaan Paul de Jong.

Paul de Jong speelt al cello sinds zijn vijfde en kreeg interesse voor elektronische muziek op zijn dertiende. Op de middelbare school begon hij al zelf te componeren. Logischerwijs ging hij naar het conservatorium. Inmiddels woont hij in Amerika, vliegt een aantal keren per jaar terug naar Rotterdam en heeft een uitgebreide bibliotheek aan samples. Dit zijn opgenomen of overgenomen geluiden en stemmen, die keurig gerubriceerd opgeslagen staan te wachten om eventueel gebruikt te worden in een compositie.

Die samples haalt Paul van LP's, singles en cassettes. Zijn voorkeur gaat uit naar reclameboodschappen, kooklessen of politieke mededelingen. Het levert een lappendeken aan vreemde geluiden op met een dik matras van warme celloklanken eronder. Met deze muziek, waarvan een groot deel vanuit electronica wordt aangestuurd, treedt The Books ook op, waarbij Paul de samples op cello begeleidt. Het is muziek, die je eerder tegenkomt bij theater- of dansvoorstellingen. Een groot videoscherm met bewegend beeld zorgt ervoor dat het geen statisch geheel wordt, maar dat het publiek ook werkelijk wat te zien krijgt. De tour, waar Paul nu middenin zit, begint in Canada en Amerika, maar komt later dit jaar ook naar Europa. In Denemarken, Italië, Duitsland en Engeland zijn ze te zien. Een optreden in Nederland is nog niet bevestigd.

door WALTER BAGHUIS

Sample

In de context van digitale muziekinstrumenten betekent het woord "sample" een fragment gedigitaliseerde muziek. Het fragment beschrijft een karakteristiek stukje geluid. Samples worden gebruikt in diverse digitale muziekinstrumenten zoals samplers. Vaak wordt de sample gebruikt voor een loop (spreek uit: loep). In de Hiphop en R&B is het gebruik van samples een veel voorkomend verschijnsel, men "leent" een stukje muziek van een ander nummer en mixt dat in de eigen opname.

(bron: Wikipedia)

Interview: Marloes Jager

Lady in satin

Op 2 februari van dit jaar was de officiële release van haar debuutalbum, *Love is Rare Life is Strange*. Jazz zangeres Marloes Jager zong in een live concert in het Bibliotheektheater van Rotterdam alle nummers van haar CD. Haar grote voorbeeld is Billie Holiday.

door **MARIELLE GISPEN-PRONK**

De redactie van TB was bij dit concert aanwezig. Jazzmuziek is niet ons genre maar we waren onder de indruk van haar optreden. Het werd een swingende avond waarin Marloes, begeleid door een geweldige band, de sterren van de hemel zong.

Al van jongs af aan wist ze dat ze zangeres wilde worden. Jarenlang zat ze bij verschillende kinderkoren om zich vervolgens bij Jeugdtheaterschool Hofplein te richten op musicals. Haar zangcoach daar adviseerde haar toen al om conservatorium te gaan doen. Op zestienjarige leeftijd deed ze auditie voor de basis opleiding van het conservatorium in Utrecht. Ze werd aangenomen maar het was lastig te combineren met haar schoolwerk op het Erasmiaans want zingen was haar lust en haar leven. Ze bleef zitten in de vijfde klas. Het gevolg was dat ze weer van het conservatorium af moest, want daar had men als voorwaarde gesteld dat de schoolresultaten goed zouden moeten zijn. Diezelfde mening was ook haar ouders toegedaan. Ze mocht de rest van haar leven zelf invullen als ze maar zou zorgen dat ze haar gymnasiumdiploma in haar zak had. Dat werkte. Ze haalde haar diploma en ging auditie doen voor het conservatorium in Rotterdam.

Inmiddels had ze kennis gemaakt met de eerste jazzstandards en het voelde als een warm bad. De sfeer, de vrijheid, het repertoire van de muziek, ze vond het allemaal geweldig en ze bedacht dat dat het was wat ze met haar zangtalent wilde doen: jazz studeren. Ze werd aangenomen op het Rotterdams conservatorium, waar men een aparte jazzafdeling had, maar wel in de vooropleiding. Men vond haar nog geen jazz-zangeres. Het betekende een jaar extra maar Marloes had er alles voor over om haar doel te bereiken.

"Ik moest omschakelen van musical, wat ik tot die tijd veel had gedaan, naar jazz. Mijn stembereik was goed. Wat dat betreft heb ik veel gehad aan mijn musicalachtergrond. Toch ik heb de eerste twee jaar keihard moeten knokken om op het conservatorium te kunnen blijven. Ik heb naar jazzmuziek geluisterd, echt ontzettend veel geluisterd, ook door veel naar concerten te gaan. Bij jazz draait alles om een goede timing. Ik wilde vooruit, steeds méér kunnen, de swing onder de knie krijgen, nieuwe dingen ontdekken. Dan moet je jezelf elke keer weer vooruit schoppen. Ik kon één zin eindeloos her-

fotografie: Roland Jager

halen. Of ik plakte het ene woordje hier, het andere woordje daar, net zolang tot dat ik dacht: okay nu swingt het echt. Het heeft een paar jaar geduurd voordat ik het gevoel kreeg dat het goed zat."

Marloes is cum laude afgestudeerd maar dat ging niet zonder slag of stoot. Haar eindexamen bestond uit het geven van een concert. Toen de datum van haar eindexamenconcert bekend werd gemaakt, kwam haar dat niet uit. Men had haar in de middag gepland en 's avonds had ze al een optreden elders. De schoolleiding hield voet bij stuk. Een andere datum was onbespreekbaar; voor Marloes was

deze starre houding van de school onbegrijpelijk en onverteerbaar.

"De swing onder de knie krijgen"

"Ik wilde niet optreden in de middag. Dan komt er niemand want iedereen is aan het werk. En 's avonds had ik al een concert. Ik heb er moeite mee gehad dat school me zo heeft tegengewerkt in mijn ambities terwijl je toch een opleiding volgt om als professioneel musicus aan de slag te

gaan. Ze hadden moeten zeggen: te gek dat je een optreden hebt. Wij plannen wel een andere dag."

Ze besloot geen examen meer te willen doen en is van school gegaan. Uiteindelijk bleek deze beslissing een blessing in dis-

guise. Een jaar later werd ze weer gebeld door één van de docenten met de vraag of ze het niet toch wilde proberen. Ze is gaan praten en na een aantal gesprekken was ze eruit: ze mocht alsnog examen doen.

"Ik ben blij dat alles zo gegaan is want uiteindelijk is mijn examenconcert heel goed gegaan. Ik heb de bigband The Young Sinatra's kunnen regelen. Ooit had ik een paar keer voor hen ingevallen toen hun zangeres Joke Bruijs niet kon. Het gedeelte voor de pauze was jazz want dat telt voor de punten. Na de pauze had ik er als verrassing nog een poprockband bij, met scheurende gitaren en achtergrondzangeressen, compleet met dans. We gingen helemaal los, het was zo gaaf. En ik ben afgestudeerd met een 8,5! Ik had alles gedaan zoals ik het zelf wilde en dat was me niet gelukt als ik een jaar eerder examen had moeten doen."

Na haar afstuderen besloot Marloes een jazz cd te maken. Ze koos zelf de stukken

Mijn favorieten:

1. Nancy Wilson & Cannonball Adderley
2. *Lady in Satin*, Billie Holiday
3. *International Incident*, Deborah Brown
4. *Port Of Call*, Silje Nergaard
5. *I Remember*, Dianne Reeves

fotografie: Roland Jager

uit, bepaalde hoe het moest klinken, en hoe de bezetting moest zijn. Vervolgens werd de arrangeur gebeld aan wie ze haar concrete plannen voor kon leggen. Een gedurfd experiment omdat jazzmuziek nou eenmaal niet toegankelijk is voor een heel breed publiek.

“De recensies zijn heel positief maar qua distributie is het wel lastig, ja. De verkoop loopt tot nu toe vrij aardig en binnenkort komt de cd ook op iTunes. Dat betekent dat de cd wereldwijd te verkrijgen is en daar verwacht ik dan ook veel van.”

Het promotieconcert van de release van haar cd was een succes. Maar als ze iets geleerd heeft van die avond dan is het dat ze de volgende keer meer moet delegeren.

“Ik ben een controlfreak. Ik had alles zelf geregeld, van het geluid, het licht, de uitnodigingen, posters, verkoop, tot het eten en drinken van de musici toe. Ik heb ook op de dag zelf mee helpen opbouwen.

Het gevolg was dat ik tot een uur voor aanvang van het concert helemaal niet bezig ben geweest met de muziek. En het is zo belangrijk dat je in een flow bent bij een concert, dat je goeie energie hebt met je musici en je publiek. Ik moet echt de volgende keer meer loslaten. Als je met goeie mensen werkt dan kun je zaken echt wel aan anderen overlaten. Muziek is het belangrijkste.”

Dat er geen sprake zou zijn van goeie energie was niet te merken tijdens het concert. Alles liep goed, Marloes' stem klonk als een klok, de band was geweldig en elk nummer swingend. Was er dan niets aan te merken? Jawel! Marloes zelf

swingde niet mee. Ze stond een beetje stijf op het podium in haar satijnen jurk.

“Oh, je bent de 20e al die dat tegen me zegt. Het is helemaal niks voor mij om zo stil te blijven staan maar mijn jurk was veel te strak. Ik had die jurk al een half jaar voor dat concert gekocht maar was in de tussentijd vijf kilo aangekomen. Er waren twee mensen nodig om die jurk

dicht te krijgen. Ik was helemaal ingesnoerd en kon mijn benen bijna niet bewegen.”

Hoogtepunt van de avond was voor de redactie de vertolking van het nummer Old Friend, het enige niet-jazzy nummer van haar cd. De titel van haar cd is ont-

leend aan de tekst uit dit nummer.

“Het is geschreven door Nancy Ford en Gretchen Cryer. Ik heb ze het nummer ook horen zingen. Dat klonk heel vals maar toch hoorde ik hoe mooi het nummer zelf was. Het gaat over vriendschap, liefde en het leven. Een vriend die je weinig ziet maar als je hem ziet dan lijkt het gisteren. Ik vond het ook zo'n mooie tekst: love is real, life is strange, nothing lasts and people change. Zo is het ook gewoon.”

Haar grootste fans zijn haar ouders. Maar haar vader is ook haar grootste criticus. Zelf muzikant geweest van Ierse folkmuziek – zang en gitaar – is hij bekend met de valkuilen waar je in deze wereld mee te maken kunt krijgen.

“Mijn vader komt altijd eerst met kritiek, hij begint nooit met iets positiefs. Hij probeert mijn moeder te compenseren die altijd alles prachtig vindt. Inmiddels begrijp ik dat hij het doet uit een soort bescherming, opdat ik niet naast mijn schoenen ga lopen.”

Over de steun die ze op Erasmiaans kreeg is ze minder te spreken. Ze voelde zich er onbegrepen met haar passie voor muziek. En dat werd bevestigd door enkele docenten die haar plompverloren meedeelden dat ze niet op het Erasmiaans thuishoorde. Anderen vonden het op z'n zachtst gezegd vreemd dat je na je gymnasiumdiploma niet koos voor een academische studie maar voor een HBO-opleiding als het conservatorium.

“Nee, het Erasmiaans was geen stimulerende omgeving voor mij. Klassieke muziek had daar wel een status maar over jazz en popmuziek werd toch wel wat schamper gedaan. Ik moet eerlijk zeggen dat ik er ook wel apart uitzag in die tijd; ik droeg rare kleding en ik zat onder de piercings. Ik was op zoek naar mezelf. Toen ik op het conservatorium kwam, wist ik meteen: hier hoor ik, hier ben ik thuis. Allemaal mensen om je heen die begrepen waarom je één liedje wel honderdduizend keer kunt draaien, allemaal mensen die hetzelfde denken. Dat heb ik op school niet gehad. Ach, er waren heus ook docenten die het leuk vonden waar ik mee bezig was. Jim Koster was er zo één. Hij heeft me altijd door dik en dun verdedigd. En dat ik op school de underdog was heeft er ook voor gezorgd dat ik heel gedreven ben geworden, dat ik een soort vechtlust heb ontwikkeld.”

Ze geeft ook zangles aan kinderen in achterstandswijken. Ze heeft het idee dat veel kinderen op muzikaal gebied erg beperkt zijn en dat er op scholen veel te weinig aandacht is voor het vak muziek. Ze wil hun nieuwsgierigheid wekken en bereiken dat kinderen openstaan voor andere muziekvormen.

“Kinderen luisteren vaak alleen naar hiphop en keiharde rap en alles wat anders is vinden ze stom en raar. Ik probeer ze geïnteresseerd te laten raken in andere muzieksoorten. Ik laat ze bijvoorbeeld The Pink Panther Theme van Henry

Mancini horen. Dat herkennen ze dan wel. Zo leer ik ze luisteren. Als ze daar een beetje aan gewend zijn ontwikkelen ze veel meer muzikaliteit.”

Optreden op het North Sea Jazz Festival is niet gelukt. Dat vindt ze erg jammer.

“Ik heb het wel opgestuurd en een leuke reactie gehad maar ze krijgen daar zo veel aanbiedingen.”

Het is geen makkelijke tijd om als muzikant, zeker als nieuwkomer, boven te komen drijven in de jazzwereld. Bovendien heeft jazz ook nog een wat oubollig imago. Het zijn vaak wat oudere mensen die ernaar luisteren. Dat zou Marloes graag willen veranderen.

“Jazzmuziek is best moeilijk om naar te luisteren. En vooral jonge mensen zijn dat niet gewend. Het is niet een simpele beat die zich steeds herhaalt. Het is heel asymmetrisch. Ik wil jazz toegankelijker maken voor een jonger publiek. Voor mij is het belangrijk dat ik een verhaal vertel als ik zing, dat ik liedjes uitkiez die me raken of aanspreken, dat ik het publiek erbij betrek door dingen te vertellen. Dan krijgt je publiek vanzelf meer geduld om te luisteren en de schoonheid van de muziek te horen. Jazz moet z'n stoffigheid kwijtraken. Ik zou daar echt mijn missie van willen maken.”

Hoe ziet Marloes haar toekomst?

“Ik heb zoveel plannen. Ik wil een bigband cd gaan maken, een pop-jazz project gaan doen, een theatertoer maken met uitleg over de liedjes. Ik wil filmmuziek laten bewerken door een arrangeur en dan vertellen over de componist en het verhaal achter het liedje. Ik ga nu mijn eerste artikel schrijven voor het jazzmagazine. En ik wil naar New York, het Mekka van de jazz!! Daar gebeurt het nu allemaal. Ik wil ernaar streven gelukkig te zijn en heel graag lang blijven zingen. Ik hoef niet beroemd te worden maar wel een gevestigde naam zijn want dan gaan de deuren voor je open. Ik wil het allemaal zien en meemaken!”

Boven het Bibliotheek Theater in Rotterdam, het theater van het promotieconcert van haar cd, staat een groot bord met een citaat uit de 'Lof der Zotheid' van Desiderius Erasmus:

“De belangrijkste voorwaarde voor geluk is dat je wilt zijn wat je bent.”

Marloes Jager: getalenteerd, gedreven, warm en begaan. We gaan haar zien en meemaken.

Voor info en concerten zie: www.marloesjager.nl

“Ik moet
echt
meer
loslaten”

in memoriam

JAN BUSCHMANN

Het bestuur van Semper Floreat bereikte het droevige bericht van het overlijden van oud-leerling Jan Buschmann.

Jan was tijdens zijn schoolperiode de oprichter en grote muzikale aanjager van het schoolcabaret Grasmus. In 1973 door hem in het leven geroepen heeft het cabaret, mede door Jan's grote bijdragen, bijna een decennium lang een belangrijke, culturele functie gehad op het Erasmiaans. Al direct vanaf het begin trok het cabaret grote belangstelling onder de leerlingen. Jan was op zo'n jonge leeftijd al een zeer bewaarde tekstschrijver: scherp, kritisch, door simpelheid briljant en vooral erg geestig. Zijn teksten en zijn vertolkingen daarvan zorgden ervoor dat de zalen tot de nok toe gevuld waren met enthousiaste leerlingen en hun ouders. Zijn bekendste nummer werd "De Boys van de hockeyclub Victoria". De roem van dit liedje ging ver over de Rotterdamse grenzen heen.

Over het latere leven van Jan is ons niet veel bekend. Wij weten wel dat bij hem in zijn twintiger jaren de diagnose van een zeer ernstige ziekte is vastgesteld.

Het cabaret Grasmus kwam voor de laatste reünie in 2008 nog een keer bij elkaar. Jan zat in de zaal als toeschouwer. Hij werd bij die gelegenheid als oprichter en groot inspirator van het cabaret geëerd en er werd hem gevraagd op te staan. Op dat moment is er een foto van Jan genomen die de redactie nu heeft geplaatst. Wij houden Jan Buschmann in herinnering als zeer getalenteerd, inspirerend en met een groot gevoel voor humor. Wij zijn hem veel dank verschuldigd.

Hieronder volgt de tekst van het liedje "De Boys van Victoria" geschreven door Jan Buschmann:

Wij zijn de boys van de hockeyclub Victoria

Wij geven met de hockeystick de bal een pats

Wij doen aan sport, ja het is toch haast onmenselijk,

We spelen iedere zondag weer een nieuwe mats.

Wij zien dat niet zo zitten met dat vieze lange haar

We roken ook geen stickies, nee dat vinden wij maar raar.

Wij zijn de boys van de hockeyclub Victoria,

We spelen voor de lol en drinken graag wat bier.

We gaan gezellig met de Volvo naar de thuisclub toe,

En hebben daar met hen na afloop veel plezier.

Wij kijken niet naar voetbal, nee dat is iets voor het plabs,

Wij hebben zo ons kliekvermaak met onze mams en paps.

Wij zijn de boys van de hockeyclub Victoria,

Nog twee decennia en wij zijn middelbaar.

Dan vormen wij met onze mededirecteuren,

In het veteranen elftal nog heus wel een gevaar.

door MARIELLE GISPEN-PRONK

Het Erasmiaanste kantoor!

Scheer Sanders

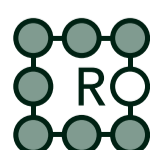
advocaten

www.scheer.nl

"Ligt het aan het Erasmiaans of is het toeval dat we al zoveel jaar met veel plezier succesvol samenwerken?"

Klaas Taselaar | Anneloes van der Woude

ROSTRA CONGRESCOMMUNICATIE

www.rostra.nl

Links: Nicolette Knol en rechts: Emma Brouwers

De Nieuwe Lichting: 4

Ook onze meiden ontkomen er niet aan. We gaan het over muziek hebben en daar hebben ze vast wel wat over te melden. Maar eerst willen we een update over school, het puberen en alles wat hen op het Gymnasium bezighoudt.

Hoe staat het ermee?

Emma: Ja, gaat super! Ik moet zeggen dat m'n rapport iets minder mooi was dan van de eerste periode, maar toch ben ik niet ontevreden. Als ik zo doorga, en nog iets beter mijn best doe, ga ik met een prachtig rapport naar de derde!

Nicolette: Ik had een heel goed tweede rapport. Maar één onvoldoende en voor de rest allemaal mooie cijfers. We moeten er nog een paar weken tegenaan maar zoals het er nu naar uitziet gaat dat wel goed komen.

Lekker aan het puberen?

Emma: Nou weet je, dat valt eigenlijk nog wel mee. Ik hoor soms wel dat vriendinnen ruzie hebben met ouders, maar ik heb daar helemaal geen last van! Gelukkig maar.

Nicolette: Een beetje, denk ik. Ik heb zelf wel eens ruzie met mijn ouders, maar dat is meestal zo weer opgelost. Mijn ouders geven ook wel eens 'tips' over hoe ik beter mijn huiswerk kan maken. Vroeger werd ik daar altijd boos om en had ik geen hulp nodig. Nu accepteer ik de hulp die ik krijg.

Eruit gestuurd? Te vaak te laat? Andere vormen van rebellie?

Emma: Ik ben er pas één keer uitgestuurd dit jaar. Bijna nooit te laat, ook maar één keer. En verder eigenlijk niets ernstigs. Ik klets wel veel en word wel eens gewaarschuwd, maar dat is ook niet heel erg.

Nicolette: Zelf word ik er niet vaak uitgestuurd, dit jaar maar twee keer. Ik ben meestal ook niet te laat. Als je een minuutje of twee te laat bent, laten de docenten je meestal nog wel naar binnen (met een goed excuus).

Muziek is het thema, jullie zijn allebei muzikaal, wordt het nog wat met jullie?

Emma: Met mij wordt het zeker iets! Ik word zangeres en tour de hele wereld over met mijn optredens. Nee grapje. Maar ik vind zingen nog steeds heel erg leuk. Binnenkort krijgen wij ook een piano thuis en dan ga ik zeker veel oefenen en zelf liedjes verzinnen.

Nicolette: Ik doe nog steeds aan piano. Ik zie het als een hobby en voor de rest doe ik er niks mee.

Wat wordt er op school aan muziek gedaan?

Emma: In de tweede kan je muziek als keuzevak kiezen, dat heb ik dan ook gedaan omdat ik erg van muziek houd. We doen allerlei leuke dingen, ik ben zelf erg van de stijl top40, pop en r&b, maar daar doen we ook rock en meer "hardere" stijlen. Ik begin die ook leuk te vinden! Al zal ik

altijd top40 trouw blijven.

Nicolette: Ja, natuurlijk. In de tweede kun je als keuzevak kiezen om in een bandje te gaan, je hebt dan een uur per week muziek met je band. Eén keer per jaar heb je bandjesavond. Je kan dan optreden met je band. Ook kun je meedoen aan M&D, maar dat is meer een soort talentenshow.

Meiden van jullie leeftijd gaan voor Justin Bieber, jullie ook?

Emma: JAAA!! Ik ben laatst naar zijn film Never Say Never geweest en ik ben helemaal weg van hem!!

Nicolette: Nou, in onze klas is volgens mij alleen Emma echt een grote fan van Justin Bieber, sinds ze naar zijn nieuwe film "Never say Never" is geweest.

Welke mooie mannen/jongens hebben jullie op posterformaat?

Emma: Zac Efron, Taylor Lautner, Justin Bieber en Chace Crawford. Dat zijn toch wel de knapste acteurs/zangers die ik ken.

Nicolette: Taylor Lautner, Robert Pattinson, Zac Efron, die zijn toch wel ongelofelijk knap.

Welke muzikanten kennen jullie op het EG? Zijn ze goed?

Emma: We hebben een groep, Deep Brain Stimulation, en zij zijn heel erg goed. Ze zitten geloof ik in de vijfde en ze hadden gewonnen met de bandjesavond, terecht, want met hun zelfgeschreven nummers waren ze zeker de beste!

Nicolette: De band: Deep Brain Stimulation had op de bandjesavond terecht gewonnen. Ook Roufaida en Pluck zijn ontzettend goed, ze hebben laatst de Highschool Music Competition gewonnen!

We hebben duidelijk "brave" meiden uitgekozen. Ze gaan gewoon over, maken geen ruzie met hun ouders en spelen straks allebei piano. Uiterlijk veranderen ze wel snel, zodat er een nieuwe foto bij hun rubriek moest komen. Voorlopig hebben we niks te klagen en gaan we nog niet op zoek naar een nieuw stel. We wensen ze nog even succes de laatste weken en zien ze graag weer terug in december.

door WALTER BAGHUIS

The Beauty & the Brains: 5

fotografie: Michel Boulogne

Eva

De redactie dacht al deze rubriek te kunnen sluiten, maar dan duikt er toch weer een prima gegadigde op, die uitstekend voldoet aan het profiel. Eva Brouwer kwam tevoorschijn tijdens de Idus van Maart en stal de show als debatleidster. Een opvallende verschijning met een goed stel hersens. Een Erasmiane, die op dit moment te bewonderen is op RTV Utrecht als presentatrice van het nieuwsprogramma U Vandaag. Ze studeerde geschiedenis en journalistiek en trok naar Rome om daar een tijdje een studie kunstgeschiedenis te volgen.

Eva Brouwer, examenjaar 1999

Hoe was het om weer eens op school te zijn bij de Idus?

Ontzettend leuk. En in het bijzonder in de Aula met een microfoon in mijn hand. Daardoor kreeg ik een flashback naar zo'n 15 jaar geleden, toen mijn carrière als presentatrice eigenlijk begon. Ik werd door huisregisseur Jules Terlingen in een glitterjurkje op het podium gezet om de M&D-avond (Muziek- en Declamatieavond) aan elkaar te praten. Laten we zeggen dat het met ups en downs ging, maar ik heb er een hoop van geleerd. Sterker nog, sommige trucs die ik als 15-jarige van Jules leerde, gebruik ik nu nog.

Wij hebben je bezig gezien en zien nu RTV Utrecht als een opstapje. Waar gaat dit heen?

Het is aardig dat jullie dat zo zien, maar voorlopig voel ik me nog thuis bij RTV Utrecht. Het is een plek waar veel kan en waar je veel leert. Vooral van het programma Reizigers Centraal, waar ik wildvreemde treinreizigers aanspreek in de Utrechtse Stationshal. Dat levert vaak bijzondere en ontroerende interviews op. Maar goed, wie weet wat de toekomst brengt.

Je werk klinkt leuk, maar de wekker om vier uur 's ochtends zetten klinkt bizar. Gewoon doen en niet zeuren?

Ja, voor het ochtendnieuws moet ik om 5 uur al op de redactie zijn. Dat is inderdaad pittig, maar ik word er niet fitter van als ik ga zeuren. Het werk zelf en het team, waarmee ik werk, maakt een hoop goed. Het is een kwestie van op tijd naar bed gaan. Uit eten kan wel, de kroeg in duidelijk niet.

Het thema van dit Tolle-nummer is muziek. Welk instrument bespeel je en hoe heb je muziek beleefd op het Erasmiaans?

Tsja, ik heb wel op pianoles gezeten, maar daar is weinig van over. Wel heb ik na mijn middelbare schooltijd jarenlang in het bandje Zorro gezongen. Een coverband waarmee ik op menig bruiloftsfeest heb gestaan. Omdat striptekenaar Robert van der Kroft (Sjors en Sjimmie) de gitarist was haalden we ook veel optredens uit, hoe kan het ook anders, stripbeurzen. Needless to say, dat daar nooit een big break uit is gerold. Op het Erasmiaans was in ieder geval uitgebreid aandacht voor muziek en cultuur. Ik heb in de eerste klas nog eens het bombastische Carmina Burana gezongen in het schoolkoor, daarna lag mijn hart meer bij het toneel.

Waar gaan we je binnenkort zien (festivals? Oid) en zien we je weer terug op het EG?

Als je je in Utrecht woont, of RTV Utrecht hebt opgesnord in de diepste krochten van je digitale pakket, kun je me daar natuurlijk zien. En wie weet ben ik volgend jaar weer bij de tweede Idus van Maart. Het heeft alles in zich om een mooie traditie te worden. Ik woon allang niet meer in Rotterdam, maar sinds kort ga ik terug naar mijn roots. Samen met schrijver (en oud-klasgenoot) Ernest van der Kwast presenteer ik de talkshow 'De Unie Late Night'. Elke eerste donderdag van de maand in de Arie van de Mauritsweg. Een talkshow met aandacht voor de Rotterdamse kunst- en cultuurwereld en een ode aan een bijzondere Rotterdammer. Ik interview de gasten, en verder hebben we altijd de nieuwste bandjes, een korte film en een hoop lol. Kom eens langs zou ik zeggen!

door WALTER BAGHUIS

Mijn favorieten:

CD:
Jamiroqua, *Emergency on planet Earth* (1993)

NUMMER:
Van Morrison, *Moondance*

Interview: Simone Riksman

Een lyrische sopraan

Beetje grabbelen in de boekenkast op de onderste planken en ja hoor, daar is-tie: Elseviers Groot Operaboek, editie 1959, kloek naslagwerk dat indertijd in menige naoorlogse huiskamer te vinden was. Mede op basis van deze klassieker, van de hand van operakenner Leo Riemens, kan ik op zelfverzekerde wijze aan zangeres Simone Riksman (examenjaar 2000) voorleggen: hoe moeten we je stem eigenlijk omschrijven, een soprano acuto sfogato, of toch meer een leggiero, dan wel lirico leggiero, of misschien lirico? Lirico spinto lijkt me niet, en zeker niet drammatico. Toch?

door JOOST J. DE MAN

Simone Riksman laat haar parelende lach horen. Werpt één blik op stoffige Riemens en schenkt er verder geen aandacht aan. Deze 'how to bluff your way into opera' act is vakkundig doorgeprikt. We ontmoeten elkaar in dat enorme doorgangshuis voor reizigers, het op en top Rotterdamse en zo spectaculair sfeerloze Engels aan het Stationsplein. Simone heeft in een oogwenk op proactieve wijze zelf een ober gearresteerd en een appelsap besteld, daarbij geheel voorbijgaand aan de traditionele rol van de interviewer, die in dezen inderdaad erbarmelijk schutterde. Maar zonder zelfverzekerdheid en doortastendheid kom je in de wereld van de opera nergens, dus die eigenschappen zijn sine qua non voor de startende zangeres. Geen enkele impresario komt uit zichzelf naar een onbekende om een glansrol aan de Metropolitan of La Scala aan te bieden.

Het Erasmiaans heeft zijn alumni naar talloze beroepsgroepen zien uitzwermen, met artsen, juristen, hoogleraren en schrijvers in overvloed, maar de operazangers zijn toch op de vingers van een hand te tellen. Sterker nog, naast bariton Quirijn de Lang stokt de opsomming. Een vreemde eend in de gymnasiale bijt dus, die Simone Riksman. Eend? "Ik kwam tijdens een reünie van school een klasgenote tegen die mij alleen kende als puber met dikke brillenglazen, en zij omschreef me nu als 'het lelijke eendje dat was uitgegroeid tot...' enzo voort. Dat bedoelde ze ongetwijfeld als compliment, maar toch. Mm."

Slank en tanig als een balletdanseres, met een kaarsrechte rug. Sierlijke handen. Onopvallend gekleed, geheel anders dan de vamp op de glamourfotografie op haar website. Precieus gearticuleerd Nederlands, dat jaren van stemoefening en dictietraining verraadt. Grote, verbaasde ogen (achter contactlenzen!) en een bij tijd en wijle ontwapenende lach die een rij stralende 'ivoren wachters' ontbloomt. Ze vertelt vlot en makkelijk over haar jeugd, opleiding en carrière tot op heden, toekomstdromen en perspectieven.

"Ik wist op mijn zesde al wat ik wilde worden: zangeres. Iets anders is nooit in me opgekomen. In de diverse zangkoren waarin ik als basisscholier figureerde, kreeg ik als vanzelf de solopartijen. Ik had aanleg. Zingen was mijn 'alles'. Op mijn twaalfde vertoefde ik met mijn ouders in Salzburg en we keken in de open lucht op groot scherm – kaartjes voor de zaal waren te duur – naar een opvoering van Mozart's Don Giovanni met Dmitri Hvorostovsky in de titelrol. Ik wist toen zeker: dat wil ik ook. Operazangeres." En Simones drive én onmiskenbare talent deden de rest. Op haar tiende zong ze in het Nationaal Kinderkoor, zeg maar het Jong Oranje van de zangsport. De overstap naar het Nationaal Jeugd-koor, al even prestigieus, was een logische. Op haar negentiende trad ze toe tot Cappella Amsterdam.

Op het Erasmiaans kreeg Simone alle steun in tijden van optredens en repetitiestress, ook toen ze later in de bovenbouw tegelijk in de 'jongerenklas' van het conservatorium zat. Natuurlijk hielp het dat Simone een leerling was, die studieresultaten liet zien om door een ringetje te halen. Wel een vroegwijze... zo iemand die in de brugklas al voornamelijk met vijfde- en zesdeklassers omgaat. En door leraren voor allerlei uitvoeringen wordt ingezet. Wat wel eens gefronste wenkbrauwen van leeftijdsgenoten opleverde. "Zo'n enthousiasteling als conrector Jan Kees Ouwerkerk kwam voor schoolproducties met solo's uit Verdi-opera's aanzetten – die ik overigens helemaal nog niet aankon – en dat kwam toch voort uit een geheel andere belevingswereld dan die van de gemiddelde Erasmiaan. Ofschoon er voor iedereen altijd aandacht voor muziek en kunst was, dat wel. Ik kan me herinneren een klasgenoot eens te hebben toegebeten: ik luister óók naar Bon Jovi hoor! Omdat ik tóch een buitenbeentje was."

In 2004 zwaaide ze af van het Rotterdams conservatorium 'met hoogste waardering', na jaren intensieve coaching door onder anderen Frans Huijts en de van origine Amerikaanse sopraan Roberta Alexander. "Van haar heb ik

geleerd dat je in dit vak ook een goed mens kunt zijn én tegelijkertijd iets bijzonders bereiken. Zonder ellebogenwerk. Een belangrijke wijsheid, meer 'n gevoelskwestie. Ik heb nu nog steeds een uur per week les, bij Margreet Honig in Amsterdam. Een geweldige vrouw, met wie ik een sterke band heb."

Simone Riksman bezit een stemtype dat in Elseviers Groot Operaboek 'de spil van alle sopraanstemmen' wordt genoemd. Een eufemisme voor overvloedig aanbod van alleen in Nederland al honderden, misschien wel duizenden soortgenoten. Laat staan in dat hele, héle grote buitenland. Ondanks die overdaad aan concurrentie heeft de oud-Erasmiaan altijd van haar kunst kunnen leven. En niet veel vakgenoten kunnen haar dat nazeggen. (Simone: "In de opera kun je tenminste je brood verdienen. Als liedzangeres niet.") Toegegeven, haar levenspartner betaalt de helft van de woonlasten, maar tot nu toe zit het op het gebied van engagementsallessins mee.

Meest in het oog springende wapenfeiten tot op heden zijn haar optredens in het seizoen 2009-10 in het Zwitserse Sankt Gallen als de schalkse Despina in *Così fan tutte* (Mozart) en vorig jaar bij de Dorset Opera in Engeland de rol van Micaela in *Carmen*. In de toekomst gaat ze de sopraansolo in Mahler's Vierde Symfonie zingen, en in Mendelssohn's Tweede Symfonie. De rol van Pamina in Mozart's *Die Zauberflöte* komt er óók aan. De Australische componist Ross Edwards (1943) schrijft een liederencyclus speciaal voor haar, op teksten van Judith Wright, met pianobegeleiding. Niet te vergeten: haar debuut bij de Nederlandse Opera, in september 2011. En ga zo maar door...

Is er nog een kans dat met het klimmen der jaren en bijbehorende lichamelijke ontwikkeling een iets zeldzamere stemsoort tevoorschijn komt? Immers, Kirsten Flagstad begon haar carrière als soubrette – te vergelijken met de lyrische sopraan – en eindigde nota bene als een gevierd vertolkster van de zwaarste

Wagnerrollen waarin de arme Isolde en Brünnhilde in hun eentje een op volle kracht tetterend orkest moeten overstemmen.

"Zit er gewoonweg niet in. Mijn grote wens is om ooit Mimi in Puccini's *La Bohème* te zingen. Een prachttrol. Zwaar genoeg. En veel noten, vier aktes lang. En Susanna in *Le nozze di Figaro*. Liu in *Turandot*. Ja, eigenlijk wel een flinke verlanglijst. Dat zijn de rollen waar ik naartoe werk. Een rondborstige Wagner-sopraan staat niet in de sterren."

Hoe 'verkoop' je jezelf in deze keiharde business, zonder luizenstreken en door toch 'aardig' te blijven?

"Dat valt niet mee. Ik heb een agent gehad die voor mijn promotie moest zorgen en werk moest aanbrengen. De output viel na verloop van tijd een beetje tegen en met hem heb ik dan ook weer gebroken. Nu doe ik mijn eigen acquisitie. Mensen worden toch maar horendol van al die cd's en dvd's die ze op hun bureau krijgen. Honderden voor één rol, soms met ballonnen of confetti eraan, om maar op te vallen. Producenten willen toch zelf je stem horen en je verschijning zien... Voor sommige rollen die ik heb gezongen deden vele andere sopranen auditie en werden afgewezen – en dan kom ik en dan ontstaat er ineens een klik. Je weet het maar nooit. Een dirigent kan nét iets in je stem horen wat hij zoekt, of een regisseur iets in je présence. Andersom gebeurt vanzelfsprekend vaker, hè. Dat je je best doet om een contract te krijgen en men een ander kiest."

Vanavond [vrijdag 13 mei –red.] treedt Valéry Gergiev met het LSO op in de Doelen. Je kunt naar de dirigentenkamer gaan na afloop en je brutaal als de beul voorstellen...

"Gunst, daar heb ik nog niet over nagedacht, weet je dat. Nooit in me opgekomen. Ik kan het doen maar ja, wat zou ik tegen hem moeten zeggen? Een aria zingen soms, waar iedereen bij is? Zo zit ik niet in elkaar. Overigens, leuk dat je Gergiev noemt. Een van m'n grote helden. Ik ben vanaf het eerste Gergievfestival helemaal in de ban van die man. Elektriserende dirigent. Heb eens meegemaakt dat

"Ik luister óók naar Bon Jovi hoor!"

"In de opera kun je tenminste je brood verdienen"

hij arriveerde tijdens een 'nazit' en het complete gezelschap, zinderend van spanning, als de Rode Zee uiteenweek, voor hém. Een unieke kunstenaar. En iemand bij wie je niet met bluf moet aankomen. Ik blijf liever mezelf, zonder diva tricks. Publiek in de zaal snakt naar echtheid – dat betaalt zich terug. Zoals Roberta Alexander altijd zei: er is voor iedereen een plek."

Hoe eng is het precies om bij een première het toneel op te stappen? Verhalen over operazangers met ziekelijke plankenkoorts zijn er legio.

"Ha ha, je bent tijdens de voorbereiding en de repetities al zo verweven met het gezelschap én het theater, dat je er niet abnormaal veel last van hebt, ook niet op de premièreavond. Ik niet meer dan anderen. Je kent je collega's goed, je kunt je rol dromen. Kijk, zodra je ergens moet invallen en onvoorbereid in een regie stappen, is het andere koek. Dan moet je tijdens een voorstelling bouwen op gefluisterde aanwijzingen van je collega's: nu achter dat krukje links af! Die dingen."

Zijn er dingen die je niet op het podium doet? Naakt op een bed ondersteboven zingen, ik noem maar wat...

"Oh, wat men wel en niet van je mag verlangen is lang van tevoren contractueel vastgelegd. En als een regisseur erop staat dat ik rare capriolen uithaal, zal ik hem proberen te overtuigen van mijn visie. Maar andersom kan hij mij óók ompraten. Als wat hij vraagt functioneel is doe ik het."

Onze puur Rotterdamse no nonsense sopraan Simone Riksman hoeft geen lift naar huis: ze is op de fiets.

Interview: Anja Wessels

Docent kiest voor muziek

Anja Wessels was docent Engels op het Erasmiaans van 1999 tot 2007. Op haar 16e kwam ze bij toeval als zangeres in een schoolband terecht. Daarna raakte het allemaal in een stroomversnelling. Ze ging vaker optreden. Het resulteerde in deelname aan het Nationale songfestival in 2004 waar ze een tweede plaats wist te bereiken. Twee jaar later durfde ze het aan mee te doen aan het intensieve talentenjachtprogramma 'X Factor'.

door MARIELLE GISPEN-PRONK

De titel van het programma refereert aan iets speciaals wat een kandidaat moet hebben om een ster te kunnen worden. Ook bij X Factor bracht ze het ver: een vierde plaats in de finale. Ze besloot haar baan als docent op te geven om zich nu volledig op het zingen te storten en zich daarmee in haar levensonderhoud te kunnen voorzien. Ze heeft inmiddels een eigen fansite. Op dit moment is Anja druk bezig met de opnamevoorbereidingen van haar cd die dit najaar uit gaat komen.

Je hebt een erg mooie stem. Heb je zangles gehad?

Ik ben eigenlijk geheel autodidact. Ik heb mezelf ontwikkeld omdat ik steeds meer ben gaan zingen. Maar als ik nu luister naar hoe ik vroeger zong, dan begrijp ik niet dat ik ooit op het podium heb durven staan. Na X Factor bleek ik een poliep op mijn stembanden te hebben waaraan ik ben geopereerd. Ik moest daarna revalideren. Om te voorkomen dat me dit nog een keer zou gebeuren, heb ik een stuk of tien zanglessen gehad. Meer niet, want ik werd er moe van.

Wat voor soort muziek zing je?

Met de bands waar ik mee zong, speelden we soul- en funkmuziek. Maar sinds mijn deelname aan het songfestival ben ik meer de lichte muziek in gegaan. Ik zong daar een mooie, klassieke ballad. Men is me daarvan gaan kennen en me daarom ook gaan vragen. Dan duik je vanzelf die richting op. Bovendien ben ik nu wat ouder en heb ik geen zin meer om nog als een rocker over het podium te rennen.

Hoe kwam je als deelnemer bij het songfestival terecht? Was je toen al bekend?

Nee, ik was niet bekend. Iemand had mij zien optreden. Een cameraman die het nationale songfestival in 2003 heeft gefilmd. Hij had al die nummers van het songfestival gehoord en bij zichzelf bedacht dat hij ook best in staat was een goed nummer te schrijven. Dat heeft hij gedaan, een ballad. Toen hij mij toevallig een keer zag optreden, had hij zoiets van: 'zij moet mijn nummer gaan zingen'. We hebben het ingestuurd en ik verwachtte daar helemaal niets van. Maar

het werd opgepikt en ik eindigde in een finale tweede plaats met de meeste stemmen van het publiek.

Hierna wist iedereen wie je was?

Qua bekendheid valt dat allemaal wel mee. Het Nationale Songfestival wordt de laatste jaren niet meer zo goed bekeken. Dat is ook logisch want Nederland bakt er niet zoveel van. Het jaar dat ik meedeed, mocht Nederland wel door maar werd uiteindelijk bij het Internationale songfestival 22e of zoiets.

Kreeg je niet nog meer optredens hierdoor?

Nee. Maar privé ging het toen ook niet goed met me. Mijn huis was afgebrand. Ik stond op straat. Ik was dus met andere zaken bezig, een plek zoeken waar ik kon wonen.

Waarom doet Nederland het zo slecht bij het songfestival?

Nederland stuurt goede composities in, uitgevoerd door mensen die ook echt kunnen zingen. Ik denk alleen dat het songfestival daar niet meer over gaat. Nu zijn het allemaal acts met veel licht, dans, spektakel. Kwaliteit valt zo niet op.

Waarom besloot je mee te doen aan het programma X Factor?

Toen ik privé weer op orde was, vond ik het toch wel jammer dat na het songfestival alles een beetje als een nachtkaars

was uitgegaan. Ik wilde toch nog eens kijken of ik ergens kon komen. Ik was in die tijd al 36 jaar oud en vond dat ik wel een beetje op moest schieten. Dus ik schreef me in.

Wat wilde je met je deelname aan het programma bereiken? Sterrenstatus?

Nee hoor. Mijn doel was om in contact te komen met muzikaal Nederland, met de mensen achter de schermen.

Had je het verwacht dat je zo ver zou komen?

Ik heb wel gedacht dat ik op kwaliteit een eind zou kunnen komen. Maar ik had van te voren ook wel het idee dat

het medium t.v. en het format X Factor niet echt iets was waarbij ik me thuis zou voelen. Ik had er mijn twijfels over of ik wel om kon gaan met dat hele gebeuren. Bij het songfestival had ik het nog wel zelf in de hand. Maar bij zo'n programma als X Factor word je in een bepaald format geduwd. Veel dingen kan en mag je niet zelf beslissen. Ik wist niet zeker of ik daar op een goeie manier mee om zou kunnen gaan. En het heeft me inderdaad ontzettend veel stress gekost.

Mocht je de nummers die je zong zelf uitkiezen?

Dat ging in overleg met mijn coach. Ze hadden elke week een thema en daar moest het dan wel in passen. Ik kreeg een lijst met songs waar ik uit kon kiezen. Ik probeerde altijd wel iets te kiezen waar ik me het best in kon vinden. Maar mijn coach had ook een mening en in sommige gevallen was ik het echt oneens met de keuze. Wat ik ook heel lastig vond is dat je nooit een nummer helemaal mag zingen.

Het wordt verknipt. Je zingt anderhalf à twee minuten en daar moet je een begin, een midden en een eind in zien te maken. Dat is iets wat je muzikantenhart niet wil. Maar je weet wel van te voren wat je kunt verwachten bij zo'n enorm t.v. spektakel. Ik moest me aanpassen en de ene

keer ging dat beter dan de andere.

Wat is jouw X Factor?

Ik denk dat mijn X Factor is dat ik mensen erg kan raken met mijn stem.

Wat heeft X Factor je uiteindelijk opgeleverd?

Helemaal niks.

Niet meer optredens?

Ja, dat wel. En mensen weten nu wie ik ben en wat ik kan. Zoals nu bijvoorbeeld: ik ben een CD aan het opnemen en ik wil daar bepaalde muzikanten bij betrekken. Als ik nu iemand bel en vertel met welk project ik bezig ben dan weet zo iemand meteen: O ja, dat is Anja en die

kan dit en dat.

Je hebt nu overal ingangen.

Ja, ook bij de media. Die weet ook wie ik ben. Dat maakt het wel makkelijker. En als straks die cd uitkomt dan wil ik in radio- en t.v.-programma's. Dan bel ik mensen op die ik daarvan ken.

Spijt dat je bent gestopt met lesgeven om in de muziek verder te gaan?

Nee, helemaal niet! Alleen mijn privé leven gooit af en toe wat roet in het eten. Na X Factor bleek ik een poliep op mijn stembanden te hebben waardoor ik ook weer niet het ijzer kon smeden toen het nog heet was.

Waar treed je op?

Door heel Nederland. Met band maar ook zonder. Dan treed ik op met tape. Ik vind dat zelf het minst leuk maar het verdient het best.

Je bent inmiddels moeder geworden.

Ja, ik heb een kleintje van anderhalf jaar oud. Daardoor heb ik de afgelopen twee jaar weinig zin gehad om aan de slag te gaan. Maar voor mij is nu wel het moment gekomen om daar vol voor te gaan. Ik ben nu ook helemaal gestopt met lesgeven.

Ga je ooit nog lesgeven?

Weet ik niet. Dat hangt ervan af hoe alles loopt. Ik ken veel mensen uit de muziekwereld. Die zijn vaak met Engelstalige projecten bezig. Ik redigeer hun teksten, kijk of alles goed gespeld is voordat het in het cd-hoesje komt en ik help ze bij hun uitspraak als ze in het Engels zingen.

Wat heb je je zelf nog als doel gesteld waarvan je weet dat het haalbaar is?

In eerste instantie deze CD afleveren die staat als een huis, los van het feit of het succesvol wordt of niet. Wat ik verder wil is helemaal kunnen leven van de muziek. Want dat geeft je vrijheid meer muziek te kunnen maken. Ik wil dus zolang mogelijk muziek kunnen maken op de manier zoals ik denk dat het moet.

Mijn favorieten:

1. Prince, *Sign o' the times* (1987)
2. Barbra Streisand, *Soundtrack "A star is born"* (1976)
3. Kate Bush, *Hounds of love* (1985)
4. Stevie Wonder, *Songs in the key of life* (1976)
5. Alicia Keys, *Songs in A minor* (2001)

"Ik heb helemaal geen spijt"

Interview: Sander Sittig

Da capo al fine

Hij is geen Mozart die op vijfjarige leeftijd al componeerde en concerten speelde. Bij Sittig duurde het wat langer voordat hij zijn roeping had gevonden. Hij volgde eerst vioollessen. Toen bleek dat hij daar geen talent voor had, mocht hij van zijn ouders op pianoles. Pas tegen de tijd dat zijn eindexamen in zicht kwam openbaarde zich het verlangen om zijn pianotalent verder te ontwikkelen.

door **MARIELLE GISPEN-PRONK**

Het was vooralsnog geen overtuigende keuze: de journalistiek lonkte ook. En met een rechtenstudie kon je zoveel kanten op. Een voorlichtingsbijeenkomst waar de School voor Journalistiek zich presenteerde, deed hem snel genezen van elke journalistieke ambitie. Hij hield nog twee ijzers in het vuur: hij schreef zich in voor de studie rechten en deed auditie op het conservatorium in Amsterdam. Op het conservatorium werd hij aangenomen.

Sander Sittig, geen journalist en geen jurist, maar inmiddels is hij wel een bekend concertpianist en geeft hij les op het conservatorium in Rotterdam.

Wie geef je les en waarin?

Ik geef kamermuziekles aan ensembles en ik ben coach en begeleider van strijkers. De strijkers geef ik les in samenspel en repertoirekennis.

En wat moet ik me voorstellen bij het lesgeven aan ensembles?

In een klein ensemble zit altijd een piano. Ze spelen een stuk voor en ik vertel hoe ze het beter kunnen doen en wat ik wel zie in de muziek en zij, omdat ze minder ervaren zijn, niet.

Hoe oud was je toen je pianoles kreeg?

Ik was tien jaar. We hadden thuis een piano staan waar ik wel eens achter kroop maar mijn ouders vonden het nodig dat ik op vioolles ging. Ik heb geen idee waarom. Ik bleek er geen aanleg voor te hebben. Toen mocht ik uiteindelijk wel op pianoles.

Kwam je talent toen al aan het licht?

Mijn omgeving merkte dat wel meteen. Maar ik was niet heel serieus met studeren bezig. Dat ben ik pas geworden toen ik naar het conservatorium ging.

Dat verbaast me want ik kan me herinneren dat je altijd optrad op M. & D.-avonden (muziek- en declamatieavonden, red.).

Daar trad ik wel op maar verder deed ik erg weinig aan muziek, hoor. Ik zat ook niet in een orkest. Ik speelde wel graag maar was niet fanatiek.

Wanneer wist je dat je van muziek je vak wilde maken?

In de zesde klas ben ik bij een jeugdorkest gekomen en daar heb ik ontdekt dat ik dat een aangename omgeving vond, dat musici voor mij prettige mensen waren, kortom ik voelde me daar op m'n gemak. Dat is de ene helft van het verhaal. De andere helft is: ik wist gewoon niet wat ik wilde en kon gaan doen. Ik had vaag het idee om journalist te worden. Maar er was één voorlichtingsbijeenkomst nodig om die opleiding in vijf minuten af te serveren. Ik heb me nog wel ingeschreven voor rechten maar toen ik werd aangenomen bij het conservatorium stond mijn keuze vast.

En je tijd op het Erasmiaans, hoe heb je die ervaren?

Ik vond het een zwart gat. Ik kan me eigenlijk niet veel herinneren. Het waren zes totaal grauwe, grijze jaren waar bij mij, een enkele uitzondering daargelaten, door niets of niemand een gevoelige snaar is geraakt. De uitzonderingen waren de heer Van Gendt van wie ik echt goed Engels heb leren spreken en de heer Taselaar sr. Die vond ik geweldig. Hij is werkelijk de enige geweest die mij geleerd heeft door te denken, kritisch te zijn, goed te kijken en te luisteren. Daar teer ik nog steeds op. En van oud-rector Van der Velde herinner ik me dat hij mij - ik was eerste- of tweede-

klasser - staande hield in de gang en mij attent maakte op een inschrijvingsformulier aan de muur voor de M.&D.-avond met de woorden: *Sittig, dit is iets voor jou!* Van pure angst en ontzag schreef ik me direct in. Hij heeft dat wel goed in de gaten gehad.

Geen goede herinneringen aan het Erasmiaans dus.

Geen goede, geen slechte. Gewoon het grote niks.

En op het conservatorium, wat waren daar je hoogtepunten?

Je eindexamen daar is een openbaar concert. Dat herinner ik me als één van de

grote hoogtepunten in mijn bestaan. Een concert waar iedereen die je kent komt kijken, voor mij een absolute mijlpaal.

Kun je nu goed leven van de muziek?

De eerste paar jaar moest ik wel mijn best doen goed aan de bak te komen. Optredens had ik tijdens mijn studie al regelmatig. Zo heb ik in mijn tweede jaar van het conservatorium in de Grote Zaal van De Doelen op mogen treden. Maar na mijn eindexamen moet je aan de weg timmeren; je bent nog niet echt bekend. Ik had wel het geluk dat ik vrij snel werk kreeg op het conservatorium in Rotterdam. Dat is een basis en daar betaal ik de hypotheek van.

Zou je in een orkest willen spelen?

Nee, dat vind ik te beperkt voor een pianist. Voor een klarinettist of een violist is dat wat anders. Bovendien heb ik zo meer flexibiliteit.

Is wat je nu doet precies wat je wilt of zou je zaken anders willen?

Het kan altijd beter maar het komt in de buurt. Wat ik zou willen... iedereen wil zijn werk onder zo goed mogelijke omstandigheden uitvoeren. Ik zou willen dat alle concerten die ik geef in zalen zijn waar veel publiek komt, waar heel goede vleugels staan, waar alle voorzieningen zoals, licht, akoestiek, kleedruimtes van professioneel niveau zijn. Bij een derde van mijn concerten is dat ook het geval maar helaas kom ik het tegenovergestelde ook tegen. Als de piano's niet goed zijn, speel je ook minder goed. Of het licht deugt niet: dan speel je wel goed maar het publiek geniet er minder van omdat ze het niet goed ziet. Of er is onvoldoende aandacht aan de publiciteit geschonken waardoor er te weinig publiek op afkomt. Als je maar vaak meemaakt hoe het wel goed kan, dan wil je dat het altijd zo moet gaan.

En als André Rieu, met z'n volle zalen, je zou vragen bij hem in zijn orkest te komen spelen tegen een hoog honorarium?

Ik weet dat André Rieu goed is voor zijn musici, goede voorzieningen, goed salaris, goede hotels. Maar nee, ik zou het niet doen.

Te populaire muziek? Of te licht?

Nee, niet te populair want ik vind dat muziek niet populair genoeg kan zijn. En

“Ik word boos van popmuziek”

ook niet te licht want muziek mag ook best ontspannen zijn. Nee, ik vind dat hij de makkelijke weg kiest. Hij verkoopt hamburgers voor de driedubbele prijs en vertelt de mensen dat het haute cuisine is. Hij mag best hamburgers verkopen maar hij moet er eerlijk in zijn. De mensen krijgen liflafjes voorgeschoteld. Maar goed, hij heeft erg veel charisma en het is een leuke man.

Het verschil in goede en slechte muziek: wat hoor jij wat ik niet hoor? Dat er veel fouten worden gemaakt?

Er worden altijd wel fouten gemaakt. Dat is ook niet zo erg. Het ergste vind ik als je de essentie van de muziek niet weergeeft. Alsof je de volledige Gijsbrecht van Amstel uit je hoofd kunt opzeggen maar van geen enkele zin de betekenis kan doorgronden en alles maar in de maat opdreunt. Helaas spelen veel musici zo. Muziek heeft een hoog nieuwe-kleren-van-de-keizer-gehalte.

Alle kunst trouwens, vind ik. Dat is mijn grootste ergernis. Ik doe veel leuke dingen maar ik erger me aan het feit dat er leuke dingen gedaan worden door mensen die eigenlijk niet capabel genoeg zijn en dat anderen, publiek in het algemeen en de mensen die verantwoordelijk zijn voor de programmering, dat niet doorlijken te hebben.

Is het nou echt een kwestie van “niet door hebben”. Het werk wordt je gegund. Het zijn niet altijd de besten die boven komen maar wel mensen die goed netwerken en geluk hebben. En het is een kwestie van smaak. Wat zou jij nog willen gaan doen wat je leuk vindt en goed in bent?

Concerten geven met verhalen, presentaties en dia shows. Een paar jaar geleden heb ik een programma bedacht dat gaat over muziek en beeldende kunst. Ik laat dan kunstwerken zien en speel de muziek die daarop geïnspireerd is. Ik vertel wat componisten in bepaalde muziekstukken willen weergeven na het zien van een schilderij.

Noem eens een voorbeeld?

Enrique Granados over de schilderijen van Goya.

Granados? Die ken ik niet.

Dat is erg jammer want het is heel mooi.

Wie is je favoriete componist?

Dat is de componist die ik, op het moment dat je het vraagt, aan het spelen ben. Als je een stuk niet speelt alsof het je meest dierbare stuk is, dan kun je het beter niet spelen.

Kun je alles spelen? Maakt niet uit wat, durf je alles aan?

Ja!

Speel je alles uit het hoofd?

Meestal wel. Dat ziet er ook beter uit voor het publiek. Maar speel je met anderen in een duo of een trio dan lees je wel van het blad. Het zou niet hoeven maar het is een traditie die zo is gegroeid. Ik weet niet waarom, het slaat nergens op.

Popmuziek?

Heb ik niks mee. Lawaaiig, monotoon. Word ik boos van.

Heb je wat met jazz?

Ook niet echt maar ik vind het wel veel leuker dan pop. Ik zou wel jazz willen spelen. Ik hou van improviseren.

Heb je nog vrienden aan het Erasmiaans overgehouden?

Nee. Ik heb sinds mijn eindexamen nooit meer met iemand afgesproken.

Maar je was wel op de reünie in 2008. Dus je vond het leuk genoeg om daar naartoe te komen?

Ja, eigenlijk wel. Ik voelde me toch wel betrokken. De reünie was erg leuk!

Wat maakt je nog gelukkig(er)?

Ik ben blij als ik pubers die pianoles willen tot en met bejaarde componisten kan ontmoeten, als ik kan optreden in piepkleine dorpsjes en in grote steden van Knollendam tot St Petersburg. Dat geen twee dagen hetzelfde zijn, dat maakt me gelukkig!

Mijn favorieten:

Bach, *Vierde Brandenburgse concert*
 Mahler, *liederen uit Des Knaben Wunderhorn*
 Schubert, *Strijkkwintet*
 Mozart, *Sinfonia concertante*

Fobo

Ergens rond 1976 formieren Tom Zwaan, Berend Dijkers en Maxim Baghuis een schoolband. Maxim op piano, Tom op gitaar en Berend combineerde zang en gitaar. Om de band compleet te maken wordt een ritmesectie gezocht en gevonden in Tiki Eldridge op drums en Jan Hendrik Leopold op de bas. Die laatste is de kleinzoon van de dichter Leopold en veel Erasmiaanser krijg je een schoolband dus niet.

In een vroeg stadium verlaat Berend de school en ook de band. Tom Zwaan neemt de zang over. Na de naam Skill wordt gekozen voor de naam Foreign Bodies, maar onder de afkorting Fobo heeft de band zo'n tien jaar bestaan en bekendheid verworven in Rotterdam en omstreken. Veel van de teksten werden geschreven door Conor Dolan, een Erasmiaan van Ierse afkomst.

Jan Hendrik dook in zijn archief en wist een paar mooie foto's en wat artikelen terug te vinden. Het complete Fobo-verhaal hebben we nog niet losgekregen, maar deze band wilden we graag in deze muziek-Tolle erbij hebben. We hebben het wel geprobeerd.

Reactie Conor Dolan: "Ik weet er niets meer van! Nop! Bijna nop, alleen een residueel raar gevoel. But in this case feeling is not believing!"

Reactie Tom Zwaan: "Na Fobo heb ik in een country & western band gespeeld met Amerikaanse mariniers in Singapore en daar ook mijn grootste optreden ooit gedaan: 10.000 Amerikanen tijdens de viering van 4th July. Daarna is het nooit meer wat geworden."

Met dit soort input is het zelfs voor de redactie van de Tolle Belege lastig om een pakkend artikel te maken, maar we geven het nog niet op. Door onze actie zijn de bandleden elkaar weer op het spoor gekomen en wellicht zorgt een gecombineerd geheugen alsnog voor een compleet verhaal.

door WALTER BAGHUIS

Funktion

De band Funktion wint in 1984 in Parkzicht een talentenjacht. De hoofdprijs is een single. Een echte single opnemen in een studio. Gekozen wordt voor het nummer Real Life. Met de winst in Parkzicht haalt Funktion de krant en aangezien alle leden Erasmianen zijn, verschijnen er geestige artikelen. "De leden van Funktion gaan netjes doch losjes gekleed".

Mei 2011

Langs de Lek in Schoonhoven treffen we Roger Kramer, oprichter van Funktion. De afspraak is wat onhandig, want zijn aan het water gelegen huis wordt bevolkt door werklu, die van een huis uit de dertiger jaren weer iets bewoonbaars moeten maken. De laatste bewoner heeft er in de zeventiger jaren een nieuw interieur in aangebracht en dat moet er helemaal uit. Gelukkig is hij onze afspraak niet vergeten en komt er een mooi doosje tevoorschijn met foto's, krantenknipsels en fanmail.

Ondergetekende kan zich de oprichting van Funktion nog herinneren. Begin jaren tachtig was ik de eerste basist van Funktion. Een basgitaar, bij elkaar verdiend met een krantenwijk, die later werd overgenomen door Jeroen Hoorn. Roger Kramer deed de toetsen, Mark Kossman zong en drumde tegelijkertijd en op zoek naar een gitarist vonden we Ronald Sneijders, die het thema van The Pink Panther kon spelen. Veel verder kwam hij ook niet, dus al snel zat Rick van der Laan erbij en verdween Ronald. De repetities vonden na wat omzwervingen plaats in het ouderlijk huis van Mark in Capelle en het eerste optreden was op het Erasmiaans. Het complete oeuvre van Funktion telde destijds drie nummers en een paar halve. Het waren allemaal covers en

over een echte geluidsinstallatie beschikten we nog niet. Tijdens het optreden op school speelde ik trompet en Jeroen Hoorn de bas. Het zou ook mijn laatste optreden met Funktion blijken te zijn. Op zaterdag werd er gerepeteerd en dat viel tegelijk met mijn voetbalwedstrijden. Ik moest kiezen en er staat me niet bij dat er veel tranen gelaten zijn bij mijn afscheid. Soepeltjes heb ik de band verlaten.

Niet lang na mijn afscheid wisten Roger en zijn mede-bandleden een talentenjacht te winnen. In Parkzicht versloegen zij in de finale gerenommeerde bands als Padlock, DeLuxe en Try-Angel. Met een mix van funk, soul, blues en disco werd de concurrentie weggeblazen en mocht Funktion in een studio in Rotterdam-Zuid een single opnemen. Die single lag ook in de bak van de DJ van Ad Fundum, dus dat nummer werd steevast aangevraagd door Erasmianen, die van het bestaan van de single afwisten. Het is geen hit geworden, maar met een single op zak was je destijds een serieus te nemen band. In het fotoboek van Roger zit de complete geschiedenis van Funktion. De bezetting wijzigt zich, er vinden heel veel optredens plaats in de binnenstad en in kroegen als Zanzibar. Er is een heuse fanclub. Dan houdt het verhaal ineens op. Tijd om Roger te vragen wat er met Funktion is gebeurd.

Was Funktion een one-hit-wonder?

RK: Uiteindelijk zijn er veel opnames gemaakt en is er één single verschenen, het nummer Real Life. Die single werd op Radio Rijnmond gedraaid en bij de piratenzenders. Het klinkt nog steeds verrassend goed en dat was ook wel een heel creatieve periode, waarin we veel nummers schreven en mooie muziek maakten. Ik vond vooral onze ballads mooi. Ik ben ergens in 1985 uit de band gestapt. Iedereen ging studeren en er kwamen nieuwe mensen bij. Mark is nog doorgaan met een eigen band en daarna ben ik ze een beetje uit het oog verloren.

Ik ben zelf Russisch gaan studeren, heb dat niet afgemaakt, ben in de reclame beland en ben in een later stadium nog in Leiden Psychologie gaan studeren. Dat heb ik wel Cum Laude afgemaakt. Nu geef ik met mijn eigen bedrijf coaching aan professionals en leidinggevenden, verzorg trainingen op het gebied van communicatie, interactie en managementvaardigheden en –kennis, en begeleid directie- en managementteams bij teamvragen, missie-/visie vraagstukken, culturomslagen, reorganisatie- en fusietrajecten. Dit doe ik zowel voor de profit als non-profit sector en mag o.a. Philips, KPN, Pro Rail, Rabobank, Politie/KLPD, diverse ministeries en grote gemeenten tot mijn klanten rekenen.

Ik heb mijn synthesizers en Fender Rhodes stagepiano nog staan en heb na Funktion nog gespeeld in IOU een coverband, waarmee ik regelmatig optrad.

Mijn zoons komen nu op een leeftijd dat zij zich muzikaal kunnen gaan ontwikkelen. Rutger (12) speelt drums en mondharmonica, Reinhart (13) is net van piano overstapt op gitaar. Mijn vrouw

Trudy zong vroeger in het jongerenkoor van de Liduinakerk. Een familieorkest hebben we zo al.

Komt Funktion ooit nog bijelkaar?

RK: Dat zou leuk zijn. Ik heb die gasten al zo lang niet gezien. Dan zouden we eigenlijk die oude opnames eens moeten digitaliseren en misschien kunnen we weer eens wat spelen.

Tijdens het gesprek klinkt op de achtergrond de single "Real Life". Ook de B-kant passeert en dat klinkt toch allemaal wel heel professioneel voor een "schoolband". Het zou leuk zijn om iets met die oude opnames te gaan doen. We gaan binnenkort maar weer eens bij Roger langs en ondernemen dan een

poging om die nummers op de site van Semper Floreat te krijgen.

door WALTER BAGHUIS

Mijn favorieten:

ELPEE:
Pink Floyd, *Wish you we here* (1975)

SINGLE:
Rheingold, *Dreiklangsdimensionen* (1981)

Interview: Joost de Man, vinylverzamelaar

Joost poetst de plaat

In een gezellig huis aan de Jericholaan woont Joost de Man (Examenjaar 75). Ofschoon het huis er groot genoeg uitziet voor een man, een vrouw en één dochter is het toch te klein. Te klein voor de enorme verzameling vinyl, die nu opgeslagen wordt in het souterrain. In de woonkamer staat pontificaal een draaitafel van het merk Thorens te pronken. Voor het raam staan twee flinke luidsprekers opgesteld, waar de stem van een sopraan uit schalt. Het is niet mijn favoriete muziek, maar het geluid is helder en mooi.

door **WALTER BAGHUIS**

Audiofiel Joost de Man is als communicatieadviseur verbonden aan de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). NWO verdeelt jaarlijks ongeveer 700 miljoen Euro onder toponderzoekers en universiteiten en steunt de Nederlandse wetenschap met subsidies en onderzoekprogramma's. De Spinozaprijs (de 'Nederlandse Nobelprijs') ter waarde van 2,5 miljoen Euro wordt door NWO toegekend. Ooit was Joost één van de oprichters van het Rotterdams Persagentschap en uitgever van De Ster van Kralingen. Na het Gymnasium studeerde hij enkele jaren Engels en Musicologie.

Waar zijn de kamerhoge boxen en de buizenversterkers?

JDEM: Die zijn er niet. Het is een hobby, waar je je complete salaris in kunt stoppen, maar zoals het er nu staat voldoet het nog net aan de WAF, de Wife Acceptance Factor en het geluid is prima. Het kan altijd nog groter, duurder en beter, maar dat krijg ik hier niet naar binnen.

Onder de draaitafel staat ook een CD-speler. Je geeft de voorkeur aan vinyl?

JDEM: Het geluid van een langspeelplaat is niet vergelijkbaar met het geluid van een CD. "An average recordplayer beats an excellent cd player any time" zei een wijs man ooit. Je zit bij een CD toch naar nullen en enen te luisteren en mijn oren zijn nou eenmaal analoog en niet digitaal. De LP is analoog en daar kan ik de hele dag naar luisteren. Naar een CD luister ik maximaal een uur, daarna krijg ik er het heen en weer van. Ik heb ook een iPod voor de handigheid, maar al die digitale muziek is gecomprimeerd en die compressie gaat ten koste van het ge-

luidsbeeld en dat hoor je. Niet voor niks hebben ze geprobeerd met de SACD (Super Audio CD) een beter formaat te lanceren. Dat sloeg alleen niet aan. Toen ze de CD ontwikkelden besloten Sony en Philips dat op één CD de complete negende symfonie van Beethoven moest passen. Dat is ongeveer 74 minuten. Die beslissing ging wel ten koste van de kwaliteit. Er staat hier nu een DAC (digital analogue converter) tussen CD-speler en versterker maar het blijft behelpen.

Een poster van Frank Zappa, veel klassieke muziek binnen handbereik en Justin Bieber?

JDEM: Justin Bieber is het idool van mijn 11-jarige dochter. Ik heb daar niet veel mee. Eén van mijn favoriete componisten is Sjostakowitsj en die heeft bar weinig met Bieber gemeen. Binnen de popmuziek heb ik alles van Frank Zappa en King Crimson. Binnenkort ga ik naar een concert van Van Der Graaf Generator, een progrockband voor de 'connoisseur'. De eerste plaat, die ik op mijn tiende kocht, was van Beethoven, maar ik heb ook LP's van Yes in huis, die draai ik alleen zelden meer.

Het Erasmiaans en muziek?

JDEM: Er staat mij niet bij, dat er veel aan muziek gedaan werd. Als ik nu het muzieklokaal zie met al die keyboards, sta ik wel versteld. In mijn tijd kwam de heer Appel elke week een uurtje. Die ging dan achter de piano zitten, met een grote sigaar in zijn mond, en dan zongen we zijn favoriet 'Pack up your troubles in your old kit bag'. Leraar Frans, de heer Boas, wilde ook nog wel in gezang uit-

barsten, maar daarbij bleef het.

Waar is de platenpoetser?

JDEM: Dat is nou jammer. Samen met een vriend heb ik inderdaad een platenwasmachine. Die staat nu bij hem. Een NittyGritty. Daarmee kun je een LP binnen drie minuten weer helemaal stofvrij en schoon krijgen. Je hebt een voorwas en een hoofdwas. Met een soort oplosmiddel en een handige constructie maakt het apparaat de groeven schoon en daarna heb je weer een LP, die als nieuw klinkt.

In Joost's speelkamertje beneden – niet in de huiskamer – staan inderdaad veel platen. Een aantal keurig op genre gesorteerd in een kast, maar er staan ook verhuisdozen vol LP's. Het huis is te klein voor de verzameling van Joost. Had hij niet beter CD's kunnen verzamelen; die nemen minder ruimte in? Ik vraag het Joost maar niet; het antwoord weet ik al.

Mijn favorieten:

POPPLAAT:

Johnny Winter And, Live (1971)

NUMMER:

The Beatles, I'm only sleeping (Revolver, 1966)

"Mijn oren zijn analoog, niet digitaal"

Interview: Saskia Ebeli

Filmmuziek

Een film kijken doe je niet voor de muziek maar voor de beelden. De bijbehorende muziek bepaalt wel mede de sfeer en als die muziek ook nog goed gekozen of gecomponeerd is, kan het de film zelfs mooier maken. Sommige soundtracks zijn ook zonder beelden erg populair geworden maar soms is de muziek zo tenenkrommend dat de film daardoor niet meer om aan te zien is. Hoe het precies zit met deze soundtracks, vragen we aan Saskia Ebeli, ooit Erasmiaan en nu werkzaam in de wereld van de filmmuziek.

door **WALTER BAGHUIS**

Als ik in een film een bekend muziknummer wil gebruiken, waar loop ik dan tegenaan?

Als je een bekend muziekstuk wilt gebruiken in een film dan moet je achterhalen wie de uitvoerder is, wie de componist is en wie de tekstschrijver. Al deze partijen hebben rechten. Je moet er achter komen wie het zijn, toestemming vragen en financiële afspraken maken. Elke keer als je film uitgezonden wordt moet dat bij de BUMA bekend gemaakt worden zodat alle partijen uitbetaald kunnen worden.

Wat is het voordeligst: klassiek, Beatles, Arctic Monkeys of zelf componeren?

De voordeligste muziek is library of stock muziek. Deze muziek wordt derden in een dozijn gemaakt: simpel en goedkoop. Je kunt deze muziek online vinden. Maar als je een mooie film hebt gemaakt is dat natuurlijk zonde. Geluid is net zo belangrijk als beeld maar helaas denken niet alle filmmakers er zo over. Omdat geluid minder opvalt dan het beeld is het ondergewaardeerd. Vaak is er weinig budget gereserveerd voor geluid en muziek.

Hoelang moet een muziekfragment zijn om gecleared te moeten worden. Gelden er regels? Als ik in een film een bekend muziknummer wil gebruiken, waar loop ik dan tegenaan? Wat als ik een nummer naspeel? Ik neem de gok en zet zonder te melden "Fernando" van Abba onder een bedscène. Wat zijn de consequenties?

Elk fragment, al is het maar een paar seconden moet gecleared worden. Een uitzondering is documentair materiaal waar de muziek toevallig in voor kwam. Je moet het dan wel melden, maar je hoeft er niet voor te betalen. Het is aan te raden om de hulp van een specialist in te schakelen om je muziek te clearen. Er is kennis voor nodig, en liefst ook contacten. Als je zonder toestemming Fernando van Abba ergens onder zet dan krijg je grote problemen. In het beste geval moet je alsnog een enorme smak geld betalen aan de rechthebbenden, in het slechtste geval moet de muziek uit je film.

Sommige slechte films hebben een goede soundtrack en andersom. Wat is volgens jou top of flop?

Sommige slechte films hebben een goede soundtrack en sommige goede

films een slechte. In de jaren zestig en zeventig werden in Italië veel slechte politiefilms gemaakt met legendarische soundtracks. Ook een discutabele film zoals Emmanuelle heeft een prachtige soundtrack. In die tijd werd er veel moois gemaakt. De filmmuziek ging toen van klassiek naar een nieuw geluid met op popmuziek geïnspireerde arrangementen. Vader van deze trend was natuurlijk Ennio Morricone.

Iedereen kent de tune van Turks Fruit en van de James Bond films. Wat gaat daar goed?

Wat ik mooi vind is als muziek en beeld complementair zijn. In elkaar opgaan en tegelijkertijd elkaar becommentariëren. Ik zag onlangs een prachtig voorbeeld. In de film: Somewhere van Sofia Coppola horen we tijdens de begintitels een heftig ronkend rock/pop nummer dat in de eerste scène overgaat in het geluid van een ronkende sportwagen. Prachtig is dat!

Een voorbeeld van slecht gebruikte film-muziek schiet me nu niet te binnen, maar in het algemeen wordt het altijd naar als de muziek iets moet compenseren dat in het beeld ontbreekt. Een scène die heel emotioneel geladen zou moeten zijn, maar waar de emotie niet goed overkomt. Daar dan extra dramatische muziek onder zetten is lelijk.

Heb ik specialisten nodig om de muziek te "clearen" of is het eenvoudig werk? Als ik een film ga maken en vragen heb over de soundtrack. Moet ik dan bij jou zijn?

Als je een film maakt en vragen hebt over de soundtrack dan zou je mij kunnen benaderen. Vooral het bedenken wat voor muziek ergens goed zou kunnen werken en die muziek dan vinden ligt mij goed. Voor een complete soundtrack zou ik als er budget is altijd pleiten voor gecomponeerde muziek.

Hoe rol je hierin en waar rol je heen?

Ik ben hier ingerold toen ik zo'n twee jaar na mijn afstuderen eindelijk wist wat ik wilde. Films maken! Eigenlijk wilde ik dat altijd al maar voor het eerst geloofde ik er ook in dat het mogelijk was. Ik kwam er toen ook achter dat op een kantoor

“Het is mooi als muziek en beeld complementair zijn”

zitten helemaal niets voor mij is. Dus zei ik mijn baan bij een productie op en probeerde aan freelance klussen te komen. De betaalde klussen zijn meestal productieklussen en in dit geval was dat voor componist/geluidsstudio Han Otten.

Amerikaanse muziek. Dat zal te maken hebben met mijn Mexicaanse roots. Ik kan me niet voorstellen dat Mercedes Sosa me bijvoorbeeld ooit gaat vervelen.

Je favoriete nummer/single:

Mijn favoriete nummer was altijd Take on me van A-ha, maar nu alle muziek uit alle tijdperken zo voor handen is gaat de charme en intensiteit van nummers uit je jeugd er een beetje af.

Na drie jaar bouwen ben ik nu met verschillende documentaires bezig en doe ik ook nog steeds filmmuziekproductie. Ik ben heel blij met de keuzes die ik gemaakt heb. Op de lange termijn wil ik het produceren wel achter me laten en alleen nog maar creatief en inhoudelijk werk doen. Scenario's schrijven, concepten bedenken en liedjes schrijven. Dat laatste heb ik afgelopen jaar gedaan voor een dramaserie die in 2012 op tv komt: De geheimen van Barslet. Ik schreef de teksten en Han, die ondertussen ook mijn vriend is, de muziek. Een ideale symbiose.

Je favoriete CD:

Ik heb geen favoriete CD. Ik luister nu veel naar de cellosuites van Bach, Tim Hardin, Doe maar en Jose Gonzales. Volgende maand kan dat weer heel anders zijn. Ik luister ook graag naar Latijns

Organist

Heel matig is mijn spel. Ik ben minder dan een organist. Maar mijn harmonium bespeel ik van tijd tot tijd met genoeg. Ja, zelfs met enige liefde. Niemand hoort mijn spel. Behalve als mijn vrouw thuis is. Zij loopt er niet voor weg; ze blijft er ook niet voor thuis. Ze heeft me niet getrouwd, omdat ze een organist in me zag. Ze had me, toen we elkaar al erg aardig vonden, zelfs nog nooit horen spelen. Nee, een organist ziet ze nóg niet in me. Mijn spel is dus in hoofdzaak voor mezelf. Zou dat overigens voor een goede, begaafde, geweldige organist ook niet zo zijn? Ik denk van wel. Hoe veel anderen van dat spel ook mee genieten.

In Duitsland staan langs Autobahnen hier en daar autobaankeken. Soms stoppen m'n vrouw en ik even om zo'n kerk binnen te gaan. Een rustgevend ogenblik tijdens een razende reis. Laatst nog, ergens bij Karlsruhe. Geen nieuwe kerk, maar een oud dorpskerkje, nu een nieuw doel dienend: een nieuwe, vlottende, vluchtige, anonieme, verstrooide gemeente. Langs verschillende wegen liepen we er heen. Ik was er eerder. Er was niemand, noch van de oude, noch

van de nieuwe gemeente. Het orgel, boven, was open. Een kleine kerk, een klein orgel. Net iets voor mij. Ik registreerde voorzichtig, bescheiden en speelde. Een beroemd organist kan zich nauwelijks blijer gevoeld hebben. Wat kan zo'n mooi orgeltje toch zo'n matige bespeler schenken. Ik speelde al gauw zo'n half uur en dacht toen aan m'n vrouw die bij de auto wachtte. In de kerk was ze immers niet. Nog één mooi, bekend koraal. Daarna gauw de kerk uit.

M'n vrouw stond bij de auto. Nog niet zo lang. Ze was ook in het kerkje geweest. "Maar jij was er niet," zei ze, "alleen de organist speelde op het orgel." Het was toch al een mooie morgen. Het was toch al goed geweest daar in die kerk op het orgel. Nu brak een meer dan stralende dag aan. Mijn vrouw had in mij de organist gehoord. Ik was en ben er haar erg dankbaar voor. Niemand neemt me dat. Ik ben even organist geweest. Op de terugweg reden we er weer langs. "Kijk", zei ik "zie je dat kerkje? Daar ken je toch de organist van?"

door **EPPO VAN VELDHUIZEN**

Grasmus

In 1976 kwam er een LP van het schoolcabaret Grasmus uit met verzamelde succesnummers van de voorafgaande drie jaar cabaret. De plaat kwam tot stand ter ere van het 75-jarig bestaan van de Rotterdamse Gymnasiasten Bond en werd opgedragen aan de toenmalige rector Rein van der Velde.

De LP werd opgenomen in een Belgische studio. Van de 1500 exemplaren die er door de RGB waren besteld, werden de laatste 100 wel met een witte binnenhoes maar zonder buitenhoes geleverd. Telefoontjes en brieven naar de platenstudio bleven onbeantwoord en er vond dus ook geen nalevering van de buitenhoezen meer plaats.

Korte tijd later stond het nevenstaande bericht in de krant. De verdachten werden met de beginletters van hun voor- en achternaam aangeduid, de Belg L.D. en de Rotterdammer C.K. Maar wij konden de namen zo invullen. We hebben nooit meer iets vernomen van Luc en Cees.

door **MARIELLE GISPEN-PRONK**

Vijfduizend vervalste platen ontdekt

Van een onzer verslaggevers

ROTTERDAM - De Rotterdamse politie heeft gisteravond vijfduizend vervalste platen in beslag genomen. De illegaal geperseerde platen werden vervoerd in een vrachtwagen, die op de Ringdijk in Rotterdam-Schiebroek werd aangehouden.

De bestuurder was de 32-jarige Belg L. D., eigenaar van een platenstudio, die beweerde dat hij de partij had opgehaald ter vernietiging. De platen, waaronder L.P.'s van Bob Dylan en andere popsterren, waren afkomstig uit een perserij van de 33-jarige Rotterdammer C. K.

De platen zijn in beslag genomen. De officier van justitie zal beslissen wat ermee moet gebeuren.

Insidder heeft de Stema, de organisatie die de belangen behartigt van componisten en tekstdrivers wier werk op grammofoonplaten verschijnt, discotheken en bibliotheken gevraagd geen z.g. "witte" platen meer uit te lenen. Voorlopig zou de distributie van deze platen via deze kanalen zijn gestopt. De kans bestaat dat over deze kwestie een proefproces zal worden uitgelokt.

Wiegende heupen

Ik woon tegenwoordig part-time in Spanje, in Andalusië om precies te zijn. En het is hier alles flamenco wat de klok slaat. Je hoort het overal, in barren, in restaurants, vanuit langsrijdende auto's en uit keukenramen. Bij flamenco draait het allemaal om 'duende', oftewel de bevlogenheid waarmee zanger, danser of gitarist zijn emoties van dat moment tot uitdrukking weet te brengen en snaren van anderen weet te raken. Ik zat een keer in een bar in Jerez de la Frontera, toen een goudbehangen zigeuner te paard arriveerde en zich aan de toog nestelde. Hij praatte niet, maar zong wat hij te zeggen had: luidkeels en met kras-sende stem, want zo hoort dat bij flamenco. In het begin nog fier en opgewekt, maar na diverse cerveza's werd hij allengs treuriger en moedelozer, tot op een gegeven moment de tranen hem over de wangen biggelden. Met gierende uithalen bezong hij zijn leed, empathisch toegeknikt door zijn vrienden. Na een uurtje stapte hij weer op zijn paard, dolblij dat hij begrepen en gehoord was en zijn emoties eventjes lekker de vrije loop had kunnen laten. Waar flamenco allemaal wel niet goed voor is.

Op dit moment word ik door mijn nieuwe vrienden hier klaargestoomd voor de naderende Feria, het jaarlijkse dans- en zuipfeestje. En dat betekent dat ik moet leren flamenco-dansen. Dat is nogal pittige kost voor een Hollander, want de duende en het temperament van de Andalusiër zit er bij ons niet in. Volgens mijn vrienden is het echter 'muy facil'. Ik moet gewoon heel goed naar de muziek en het ritme luisteren en dan zou het helemaal vanzelf gaan. Quod non. Laatst was ik in mijn plaatselijke stamkroeg. Naarmate de avond vorderde, zette de kastelein de flamencomuziek telkens een tandje hoger en als vanzelf glijden de Andalusiërs dan van hun barkrukken af en begonnen Sevillanas te dansen. Armen omhoog, knippende vingers, lonkende blikken, wiegende heupen. Als ik dat vroeger op een bondsavond gedaan zou hebben, zou mijn oude rector A.W. Baan me zeker vermaand hebben met de woorden 'kind, gedraág je!' Maar hier noemen ze het 'arte', waar iedereen – van

peuters tot stramme omaatjes en alles wat daar tussenin zit – zonder enige gêne aan meedoet. Ondertussen klappen en stampvoeten de overige aanwezigen mee en roepen 'olé, 'Ayyyyyyyy!' en bekritisieren, dan wel bewonderen elkaars danskunsten: de één heeft niet het juiste voetenwerk, maar wel de juiste gezichtsuitdrukking. De ander danst perfect, maar kijkt fout. Wie de toets der kritiek weet te doorstaan wordt de rest van de avond vrijgehouden.

Opeens kwam iemand op het idee om mij van mijn barkruk te trekken. Ik had toch les? Dus voor de draad met je Sevillanas, extranjera! Nu ben ik de beroerdste niet en deed ingespannen mijn kunstje. Mijn pogingen werden wél gewaardeerd, maar het resultaat niet. 'Je luistert niet goed! Hoor je het ritme dan niet? Vergeet nou maar even wat je geleerd hebt en dás gewoon!' Het probleem is alleen dat ik het ritme niet vat. Even voor de kenner: de maat van een Sevillana is 6/8 en de strakke choreografie bestaat uit 4 coupletten met een vast aantal maten. Daar kan ik persoonlijk geen chocola van maken. Nu is dat natuurlijk ook niet zo vreemd, want flamencomuziek is door de eeuwen heen ontstaan uit een bonte mengelmoe van exotische culturen: Iberische, Romeinse, Fenicische, Keltische, Gotische, Byzantijnse, Moorse, Sefardische, katholiek christelijke en die van de zigeuners. De Romeinen waren al verzot op de liederen uit Cadiz, de cantica gaditanae. De Spaans-Romeinse dichter Martialis beschreef de puellae Gaditanae regelmatig en vol wellust in zijn verzen. Tenminste, dat heb ik van horen zeggen. Want op het Erasmiaans heb ik nooit ook maar iets van hem gelezen. De man stond namelijk bekend als een gore vuilspuiter. En daar hebben Spoelder, Vos, Brands en Bos zich natuurlijk nooit aan durven wagen. Dat waren degelijke Hollandse mannen, die geen boodschap hadden aan duende of emoties. Laat staan aan wiegende heupen.

door CP

Music minus ONE - Muziek min Een

Gebruikelijk in de Erasmiaanse cultuur is het markeren door docenten tijdens de lessen van gedeelten van de behandelde stof; die stukken moeten de leerlingen als huis-thuiswerk (wiskundesommen, scheikundeopgaven, poëzie) uitwerken voor behandeling in een volgende les.

Voor mij gold daarbij toen als extraatje wat huis-thuis-werk Hebreeuws omdat ik als extra keuzevak Hebreeuws had gekozen dat toen voor enkele Erasmianen aan het Erasmiaans gedoceerd werd door een docente van de R(ijks) U(niversiteit) L(eiden).

Maar er was meer, veel meer. Namelijk het zware muziek-huiswerkprogramma (piano, (kerk)orgel) dat ik mijzelf bewust had opgegeven en opgelegd: niet uit ambitie voor een topsolisten carrière maar om zelf 'MUSIC minus ONE' te kunnen gaan spelen. Maar wat is dan toch 'MUSIC minus ONE' ('Muziek min Een')?

Het zijn geluidsdragers (grammofoonplaten) van soloconcerten (b.v. een pianoconcert van Mozart) waarvan echter de solopartij is weggelaten; in deze 'minus one' leegten kan de solist in volle overgave zijn solopartij spelen met begeleiding van een compleet symfonieorkest. En dat alles op een salonvleugel in een huiskamer. Laat je het oefenen van deze wonderbaarlijke persoonlijke spiritualiteit niet ontgaan voor zover je zelf een instrument bespeelt.

door RIEUWERT KOK (EINDEXAMENJAAR 1940)

NU

Speciaal voor Tolle-lezers

GRATIS INSTALLATIE

Iedere theeleut heeft zijn vertrouwde ritueel. Zijn favoriete melange. Zijn ultieme glas of porseleinen kopje. En iedere theeleut kent het geheim van een perfect kopje thee: vers kokend water. Met de Quooker hebt u dat altijd bij de hand. Vers, gezuiverd, doorgemaakt water. In twee seconden. De koektrommel pakken kost nog meer tijd.

Voor honderdduizenden gebruikers is de Quooker inmiddels een onmisbare hulp in de keuken. Omdat de kokend-water-kraan veilig, zuinig en multi-inzetbaar is. Omdat je met één draai aan de knop dat snelle kopje thee zet, bijvoorbeeld.

Naast de 'gewone' Quooker is er de Quooker COMBI. Een reservoir in het keukenkastje dat niet alleen kokend water (100°C) levert via de Quooker-kraan, maar ook warm water (50-65°C) via de keukenmengkraan. Waarmee het meteen de zuinigste warmwatervoorziening voor uw keuken is.

Thee en koffie zetten, pasta en groenten koken, babyflesjes steriliseren, pannen ontvetten...

Meer weten over de vele toepassingen van de Quooker? Bel 0180-420488 of kijk op www.quooker.nl.

Indien u als trouw Tolle-lezer een Quooker COMBI Basic chroom (twv € 1145,-) bestelt wordt deze gratis geplaatst (normaal € 195,-). Mail naar w.peteri@quooker.nl, vermeld even dat u een Tolle-lezer bent, en wij bellen u om een afspraak te maken voor gratis installatie door onze monteur.

cafetière-koffie

pasta koken

pannen ontvetten

filterkoffie

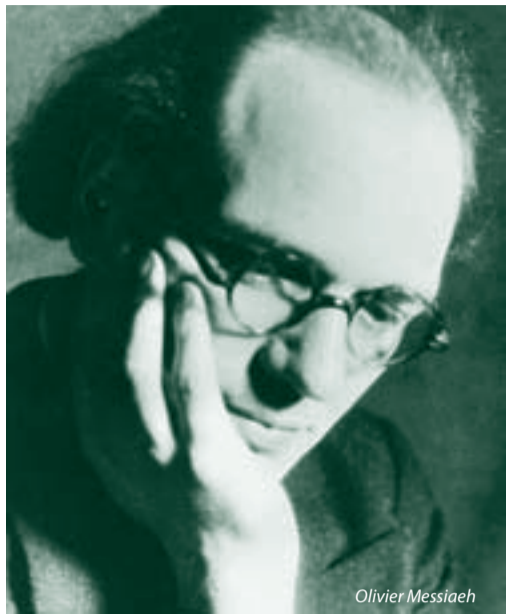
steriliseren

thee zetten

Quooker®

DE KOKEND-WATER-KRAAN

Olivier Messiaen

Muziek- (en declamatieavond)

Muziek. Dit thema mag in deze Tolle Belege een voorname plaats innemen. Waarom denken we bij gymnasium eigenlijk aan muziek? Dat gymnasium dat dieper wil gaan, dat daarom ook weer zo in trek is, dat jonge mensen ruim zestig jaar geleden ook klassiek wilde vormen, dat liet toen de muzikale vorming aan anderen over. Bij al die vakken - meer dan een dozijn - ontbrak dat leeronderdeel. Hebreeuws kon je er bij doen, godsdienstonderwijs ook facultatief. Maar die muziek - doodstille absentie. Pas na schooltijd was er zonder cijfer, docent of leerplan aandacht voor, op die daarom niet genoeg te noemen en te roemen muziek - en declamatie-avonden. Daar hoorden we muziek, klassieke vooral, van onze schoolgenoten. Veel meer muziek dan declamatie. Die declamatie kwam overigens bij Nederlanders wel een beetje aan haar trekken. De muziek haalde haar op die avonden ruimschoots in. Als er zo'n dertien nummers op het programma stonden, waren daar zo'n drie voordrachten bij. Een treurige zaak, hoewel ook dit nadeel een aantrekkelijk voordeel had: je viel wat sneller in de prijzen.

Er waren heel bijzondere optredens tijdens die muziek- en declamatieavonden. Was het al op de mooie vleugel die vooral door een actie van van der Velde de aula sierde, ('Want nooit kan een aula zonder ala bestaan') dat de drie gebroeders Blekxtoon speelden? Met z'n drieën, tegelijk, jawel. Hans, de oudste, ons ook bekend van de administratie van Tolle Lege in '48, Rob, de tweede en kleine Kees. Wat speelden ze six-mains? Dankzij de recente en zo verrassende ontmoeting met Hans en zijn vrouw Anke Blekxtoon-de Wit en bovengenoemd archief kan óók dit meer dan 60 jaar nadien gememoreerd worden. Werken van Czerny (Air de Chasse) en Gautier werden gebracht. Hans speelde de eerste, Rob de tweede en Kees de derde hand(en). Er zat ook wel enige gradatie in die partijen, zodat de jonge Kees het niet al te moeilijk had. Dit opzienbarende, steeds met enthousiasme begroete optreden haalde de Waarheid eveneens.

Hoe verging het Eddo en Ankie? Hoe veel bezoekers van die mooie avonden zullen hebben vermoed dat hun levens vol van muziek verder zouden gaan? Ze verlieten het op hun talent niet toegesneden Erasmiaans voortijdig. Eddo al snel, Ankie later. Nog op 12 november 1948 begeleidde ze de zang van leneke van Alphen op een speciale Goetheavond in de aula. Eddo, die ook bevlogen filosofische referaten hield lang voordat we aan Plato toe waren, speelde na het conservatorium in het Omroep- en toen in het Residentieorkest.

Ook Ankie's leven ging vol muziek verder. Waar ze ook woonde. En waar woonde ze na Lahat (Sumatra), Timor en Java niet? Nu verdeelt ze met haar zo harte-

lijke en Nederland(s) minnende man Wess Foell het wonen over Amsterdam en Wisconsin, als ze niet weer even in Wenen, Thailand, Beiroet of Zwitserland wonen. Amsterdam komt wat te kort. In Nederland regelmatig concerten geven, komt er dus niet meer zo van. Ze was nog in 2005 in de Begijnenhof-kerk te beluisteren. Zeker vijf leden van de aloude C-Sociëteit hoorden haar daar. Een jaar later in Kasteel Amerongen, een heerlijk concert, waar ze ook van haar vrolijke didactische gaven blij gaf. Maar haar muzikale leven leeft ze toch vooral in de V.S. Veel concerten heeft ze gegeven. Les gegeven. Prachtige cd's zien verschijnen: Beethoven, Chopin, Debussy, maar ook Henk Badings en vooral haar specialiteit Olivier Messiaen. Een grote veelzijdigheid kenmerkt nog altijd haar technisch zo vaardige en fijnzinnig muzikale spel.

Het zou mooi zijn, als Eddo en Ankie en de gebroeders Blekxtoon en vele andere oud-alumni nog eens een muziek- en declamatieavond zouden kunnen verzorgen. Hans Blekxtoon zou dan de bijgepoetste medaille ere-lid R.G.B. kunnen dragen en zijn vrouw Anke haar wat recentere ereteken.

Die declamatie? Tenminste één deelnemer moet er toch te vinden zijn.

Door **EPPO VAN VELDHIJZEN**

* Robert Blekxtoon, oud vice-president van de Rechtbank Amsterdam, markant en gezien jurist en heel plezierige schoolvriend overleed op 26 mei j.l.

Tolle Belege (2)

Beste redactie,

met verbazing, plezier en twijfel -in die volgorde- las ik in de laatste Tolle Belege de discussie van Rieuwert Kok, Eppo van Veldhuizen en Walter Baghuis over de naam van het medium der Erasmiaanse veteranen. De twijfel wordt opgeroepen door de onthulling van Baghuis, dat die naam zou zijn bedacht door de docent Van der Harst. Ik meen mij te herinneren dat destijds aan leden van Semper Floreat is gevraagd, een naam voor het blad te bedenken. De keus is toen gevallen op Tolle Belege, naar mij bijstaat een meesterlijke trouvaille van de oud-leerling Brezet.

Wie helpt mij van mijn twijfel af?

door **ARTHUR TRIJBITS**

Dag,

lees net een strijd over de naam Tolle Belege. De naam is door mij gesuggereerd na een oproep in het alumniblad. Bij mijn weten komt hij niet van Van Der Harst. Later hoorde ik dat mijn neef Jan (quartus), de naam Tolletje Legetje uitgevonden had. Grote latinisten zijn wij nooit geweest, helder zijn de namen zo wel.

Groet, **(JAN) QUINTUS VAN MASTRIGT**

Beste Arthur,

een mail van Jan Quintus van Mastrigt werd ontvangen op de redactie burelen. Het Van Der Harst verhaal is inderdaad verzonnen en bedoeld om de ware naamgever een reactie te ontlokken en voila!

redactie, **WALTER BAGHUIS**

Beste Walter,

dank voor de snelle reactie. Wat een schandelijke maar effectieve truc!

Ik geloof Van Mastrigt op zijn woord. Na nog eens in mijn geheugen te hebben gegraven geloof ik, dat de vondst van Brezet was: "Eram, eras, eraf".

Vriendelijke groet, **ARTHUR TRIJBITS**

Kraamzorg de Eilanden
Sinds 1947

De beste zorg voor u en uw baby

Kraamzorg de Eilanden is een kraamzorgorganisatie die bekend staat om de persoonlijke zorg en begeleiding, de professionele aanpak en vakmanschap. Uw persoonlijke situatie staat centraal in onze werkwijze.

Gratis bij inschrijving

De gehele regio Rijnmond is ons werkgebied.

Vliet 8 • Hellevoetsluis • Tel.: 0181 391440
info@kraameiland.nl • www.kraameiland.nl

Ook gevestigd te Rotterdam, Oud-Beijerland, Vlaardingen en Zwijndrecht

Voor een gezonde en actieve levensstijl

Word lid en breng uw lichaam in conditie
Bel nu 010 289 2089

Wellness Centre Terbregge

FOR HEALTHY LIVING
Personal Wellness Training

Wellness Centre Terbregge
Ommoordsehof 11 - 3056 JR Rotterdam
Tel.: (010) 2892089 - info@wct.nl - www.wct.nl

Erasmuslezing: Ebru Umar

Zo moet het dus niet!

Voor de derde maal vond op 11 mei, de geboortedag van Leopold en Gerhardt, de Erasmuslezing plaats. Na twee mannen, Robbert Dijkgraaf en Ramsey Nasr, was het nu de beurt aan een vrouw en wel Ebru Umar. Wij treffen haar op de parkeerplaats van het Erasmiaans, waar ze in de auto haar lezing voorbereidt. Ze herkent één van ons van een eerder interview en draait haar raampje open en meldt dat ze er zo aankomt maar dat ze nog een stuk wil doorlezen. Op de achterbank ligt een mooie bos bloemen van een eerdere lezing. Even later verschijnt ze ten tonele en poseert gedwee voor onze camera. Ze is klein van stuk en opvallend aardig.

Enmaal in de Leopoldzaal wordt het publiek door de rector gewaarschuwd. Hij heeft het interview in de Tolle gelezen, heeft de documentaire over de Elite gezien en heeft Ebru gevolgd op TV. Hij verheugt zich op wat komen gaat en is blij dat er eens iemand komt, die niet onverdeeld enthousiast is over haar tijd op het Erasmiaans. Daarnaast heeft Ebru een uitgesproken mening over het individu, hoofddoekjes, elite en nog veel meer onderwerpen en zij brengt die mening als "haar waarheid". Het publiek maakt zich op voor een confrontatie met de harde realiteit. De titel luidt: "Zo moet het dus niet!"

Als Ebru achter de microfoon plaatsneemt is het stil

in de Leopoldzaal. Wat volgt is de waarheid. De waarheid volgens Ebru. In haar eigen woorden heeft ze alles tegen. Ze is een vrouw, klein en van Turkse afkomst. Door haar ouders wordt ze in 1982 naar het Erasmiaans gelooft. Daar komt ze terecht in "de allochtonenklas". Een lastige klas, maar Ebru zet door en kiest jaren later zelfs voor het lastige Wiskunde in haar pakket om een ruime keus in studiemogelijkheden te behouden. Dit wordt haar door decaan Spoelder afgeraden, maar Ebru houdt vol en slaagt in de herkansing voor haar examen. Ze gaat studeren, krijgt prima banen aangeboden en werkt samen met Theo van Gogh. Tegenwoordig schrijft ze voor de Libelle, met 500.000

abonnees het grootste tijdschrift van Nederland en volgens Ebru wordt het door drie miljoen mensen gelezen, van wie één miljoen mannen.

Om nou te voorkomen dat er niemand meer naar de Erasmuslezing gaat, zullen we in deze Tolle niet een compleet verslag geven van de lezing. Het spannendste gedeelte laten we achterwege. Wees er volgende keer gewoon bij en maak het mee. Er volgde namelijk een prachtlezing en aansluitend ontstond er een discussie in de zaal, waarbij ongeveer de helft van de aanwezigen het eens was met Ebru en de andere helft faliekant tegen. Dat laatste verbaast niemand, want ze kan fors uit de hoek komen

en noemt man en paard, waarbij vooral de man niet gespaard blijft. Het duurde dan ook even voor er een man in de zaal een vraag durfde te stellen. De dames in de zaal waren dapperder en later viel ook de huidige generatie Erasmianen in en dat leverde prachtige discussies op.

De rector sloot de lezing tevreden af en overhandigde Ebru een onzichtbare bos bloemen, die zij lachend in ontvangst nam. Zij wist dat er op de achterbank van haar auto al een bos lag. Een slimme meid is op alles voorbereid.

door DE REDACTIE

Erasmiaans, 15 maart 2011, De Idus

Een traditie geboren

Het was een grote wens van Semper Floreat om naast de vijfjaarlijkse bijeenkomsten ook jaarlijks de mogelijkheid te hebben om oud-leerlingen naar de Wytemaweg te krijgen en dat heeft op 15 maart gestalte gekregen.

Onder de bezielende leiding van initiatiefneemster Nelleke Hennemann werd "De Idus" gehouden met de bedoeling een jaarlijks terugkerend evenement te creëren. Gesteund door een enthousiast schoolbestuur, enkele professionals en wat handige handjes werd de aula omgetoverd tot een sfeervolle debat-arena, waar een prima panel de strijd aanbond over het onderwerp "democratie".

Het uitgangspunt is de moord op Julius Caesar in 44 v. C., op 15 maart. Zijn dood betekende het einde van de democratie in het Romeinse Rijk. Staan we er nu vergelijkbaar voor? Een lastige vergelijking, omdat de verhalen over Caesar wel een beetje in een grijs hersengebied bij de toehoorders zitten. Gelukkig is daar Chiel Melsert, classicus en Caesar-kenner bij uitstek. Hij frist het geheugen op en zet de democratie anno 44 v. C. neer zodat iedereen weer up-to-date is. Van het democratisch gehalte van Julius zelf blijft weinig over.

Debatleidster Eva Brouwer is dan aan de beurt om het panel voor te stellen en één voor één beklimmen drie heren het spreekgestoelte. Rob Riemen, humanist, directeur van het Nexus instituut en auteur van spraakmakende pamfletten, mag de spits afbijten en schroomt niet om wat krachttermen uit te strooien. Volgens hem komt het fascisme onder het motto "vrijheid" overal op de wereld weer tot wasdom en nestelt zich als een kankergezwell in onze democratie. Zich voedend aan angst en be-

geerte groeit het uit tot een kwaadaardig gezwell. Geen opbeurend verhaal, maar met verve gebracht en een mooie knaller om een debat aan te gaan.

Als tweede verschijnt (de inmiddels afgetreden) locoburgemeester Dominic Schrijer, die de democratie in de praktijk meemaakt en duidelijk een man van oplossingen is. Hij pleit voor een actief burgerschap en verwacht van politici, dat zij zichzelf beter voorbereiden op wat de hedendaagse politiek van hen vraagt. Een paar fraaie politieke leuzen, waaronder "de samenleving, dat zijn wij", stemmen de zaal hoopvol. De gemeente faciliteert burgerinitiatieven en bemoeit zich niet met de goede bedoelingen, maar stopt de uitwassen in de wijk. Een nijpend tekort aan subsidiegelden is wel een nadeel voor de bevolgen politicus.

Derde man in het panel is Gijsbert van Es, werkzaam bij NRC Handelsblad en vijf jaar geleden mede-oprichter van NRC Next. Hij heeft zich duidelijk voorgenomen de optimist van het stel te zijn en gebruikt zijn Ipad om de toekomst van de demo-

cratie te schetsen. Hij sluit zich aan bij het promoten van burgerinitiatief, geeft zijn eigen initiatieven in Leiden als voorbeeld en is enthousiast over het benutten van de mogelijkheden, die de democratie in Nederland ons biedt. Hij neemt zich zelfs voor om in het vervolg wat aardiger over politici te schrijven, maar geeft ook aan dat voor de media nog steeds één slogan werkt. "Shit sells!"

Eva Brouwer, oud-Erasmiane, mag daarna echt aan de bak en zet het debat tussen het panel en de zaal in gang. Ze reageert alert, blijkt uiterst scherp te kunnen analyseren en houdt de spreektijd goed in de gaten, waardoor het debat boeiend blijft voor zowel jong en oud. De zaal is namelijk gevuld met Erasmianen in de leeftijdsspanne van zestien tot ergens in de zeventig jaar. Misschien is een enkeling zelfs ouder, maar die moet dit dan maar als een compliment opvatten. Het slotwoord is uiteindelijk voor de rector, die twee minuten bedenktijd krijgt en er vervolgens in slaagt om in zijn rede vast een voorproefje voor het onderwerp van de Idus van 2012 neer te zetten. Hij komt uit op "Inspirerend leiderschap" en krijgt direct bijval van de zaal en de Idus-organisatie.

Wat volgt is een bloemenhulde voor het panel, presentatrice Eva en de organisatoren van de Idus. Daarna blijft iedereen nog even gezellig naborrelen en zijn alle sprekers gemakkelijk te benaderen voor vragen, complimenten en een enkele kritische noot. Als de cateraars al aan het inpakken zijn staat er nog een grote groep Erasmianen druk te discussiëren en tot diep in de nacht wordt de Idus voortgezet op diverse locaties in de stad.

Namens Semper Floreat willen wij bij deze de schoolleiding, de technici, de cateraars en al die mensen, die de Idus tot een succes wisten te maken, bedanken voor alle adviezen, hulp en bovenal voor hun enthousiasme.

door WALTER BAGHUIS

